

SZABOLCS

POLITIKAI LAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona. Egyes szám 16 fillér.
Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Schlichter Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
IV. ker., Vasuti-ut 17.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van.

Láttávolban.

Írta: Fáy Béla, es. és kir. kamarás.

Mindannyian a törvény által előirt Habsburg uralom hívei vagyunk s úgy a 48-as, valamint a 67-es pártok törvényes alapon küzdenek, de miképen a 48-asok végecélja alig lehet 48-as alap, úgy a 67-eseké sem a 67-es alap, mert állandóbb időn át egy független Magyarország rideg personalunióban más államokkal ép oly nehezen képzelhető, mint Magyarország 67-es alapon, rideg paritásban Ausztriával. Ugyanis ki ne tudná, hogy egy nagyobb szereplő államszövetségi szervezet ugyanazon dinastia uralma alatt nem nélkülözheti állandólag a súlypontot és vezérnemzetet s ha a súlypont és vezérnemzet az illető államszövetség létrejövetele alkalmával papiroson hiányoznak is, úgy azoknak később, a szervezet állandóságát és biztosságát feltételezve okvetlen ki kell alakulniok. Ki is alakulnak akár personalunió, akár paritás hangoztatása esetében, Bécsben vagy Budapesten, de mindenképen, mert mellőzhetlenül így feltételezik az élőszervezet működési és fejlődési törvényei, melyek nyomán bármily laza szervezet tagjai is csak átmenetileg állhatnak egymás mellett personalunióknak, vagy paritásnak nevezett egyformaságban,

míg azontul a szervezeti munkafelosztás és erőviszonyok egyensúlyának követelményei, a legkicirkalmazottabb törvény szavain is keresztül gázolva, egyik, vagy másik tulsulya javára billentik a mérleget. Tényleg e föle rideg intézmény, következetesen kialakulva nem állott fenn a multban sem és korunk államférfiai által is alig volt tervezve másképen mint átmenetül, vagy eszményi biztosítékként.

Deák Ferenc talán azért is, hogy a rideg paritás szervezésének nehézségeit kikerülje, kitöltetlenül és homályban hagyta a 67-es törvények logikus követelményeinek jelentékeny sőt nagyon is fontos részét, az pedig, mi azon törvény alapján létesült, nem egy tekintetben a paritás parodiája. Kossuth Lajos torkig lehetett a reál, valamint personaluniókkal és ugyanakkor egy dunai conföderáció eszméje foglalkoztatta agyát, azon biztos reményben, hogy bármely szabályos beosztás dacára a súlypont csak Budapesten alakulhat ki. Kossuth Ferencz már nyíltan tervezi a Habsburg-uralom többi történelmi országainak conföderációjával szövetségben élő magyar államot és természetesen nem bécsi súlyponttal. A jelenlegi pártprogramok leghatározottabja, legegyszerűsebbje, és mégis legruganyosabbja, vagyis a báró Bánffy Dezső programja, bár a

67-es paritásból indul ki, abban Budapest majdnem nyíltan kínálkozik úgy a jelenlegi, mint legalább ép oly jól egy délkelet felé tágult és nyugat felé szűkült uralom súlypontjaul. Míg gróf Andrássy Gyula, a dualizmus rovására, már le is foglalta Bosnyákországot.

Ekkép egy hatalmas dunai államszövetségi szervezet szükségét biz nyítja mindegyik, teljesen megfelelőleg nemzetközi viszonyok követelményének, de egyszermind azon határozott feltevésben, hogy a szervezet súlypontja és a vezérnemzet magyar lesz. Mert természetesen, ha súlypontnak mindenképen lennie kell, úgy magyar államférfi csak Budapestet jelölheti helyéül. Tehát e tekintetben is egyetértünk mindnyájan.

Azonban ekkép vajjon miben nem értünk egyet? A kivitel módozataiban nyilvánul az eltérés.

A függetlenségi pártok összetörve minden más realis közösséget, előbb a rideg personaluniót akarják életbe léptetni s csak annak nyomán hajlandók azután realisabb szövetségeket kötni. A 67-es pártok ellenben a realis összeköttetés vagy osztrákosan szólva, egység azon mérvét, mely majdan magyar súlypontból kiindulva is elengedhetetlennek látszik, nem óhajtják kockáztatni, sőt inkább ezek

T Á R C A.

1905. március 15.

Írta és a márc. 15-i emléktünnepen szavalta dr. Szabó László.

Állatok-é már egekbe nyuló

*Felhőkkel küzdő, büszke szirttetőn?
Hol kékebb az ég s tisztább levegő
Dagasztja keblünk üdén, éltetőn?*

Körülfog: fennkölt gondolatvilág,

*Szívünk mélyebben, tisztábban érez
Mintha a lélek közelebb volna
Naphoz, csillaghoz, örök Istenéhez...*

Ugy érzek én e szent ünnepen,

*A köznapi port lerázza lelkem
Az emlékezet merész röptivel
Szállok, repülök, felemelkedem...*

Megnő, kitágul, lenn a láthatár,

*Meszze lát szemem... időbe... térbe...
Egy félországot... négyévszázadot...
Míg elvész a kéklő meszszeségbe.*

*Látok — Mohácsig, Látom Budát is.
— Ozmán kézen Mátyás palotája —
Körültök széles, tágas rónaság.
Szántó föld talán? Tán eke járja?*

*Nem, Inkább harctér. Harctér... temető...
Felettük lelkem elborulva száll...
Jeltelen sírok... letört lobogók...
Üszkös házak közt a halál kaszál.*

*Látok szerteszt tábort népet,
Ide hallik bus tárogatójuk...
... Áldatlan tusa, ... elveszett csaták...
Igy zokog a dal, így zokog róluk...*

*Majténynál csend lett... Rákóczy elment...
Hol vannak régi, derék vezérei?
Magyar szabadság lelkes bajnoki,
Hol van Bercsényi?... Hol Bezerédj?*

*Elhal a nóta... Pusztaságot látok...
Haláltusában vonaglik a hon...
Siri csend ül bérceken, völgyeken...
A nemzet felett siri nyugalom...*

*... De hallga, mi nesz?... Alattam a szirt
Mintha mozdulna. Megremeg a táj...
Talpra magyarok! Rajta! Rajta fel!
Álom volt a csend! Álom — nem halál!*

*Március van im! Rüggező tavasz.
Az idők telje elkövetkezett!
Halljátok-é Petőfi szavát?
Mint riasztja az alvó nemzetet...*

*Alkotmányunknak, szabadságunknak
Pünkösdi ünnepe ez a mai nap
Égő tűz nyelvek beszélnek hozzánk...
Kossuth hívogat katonáinak.*

*Áldott légy te nap! Áldott ujhodás!
A polgárjogért köszöntelek én!
Áldott te üde friss hullámerés
Nagy Magyarország új történetén!*

*Te benned öltött testet az álom...
Te benned vált valóra a remény,
Mit századokig őrizett, ápolt
Egy elnyomott nép szíve rejtekén!*

*Mi is hirdetjük szent eszményidet.
Szabadságért élünk. Élünk, vagy halunk.
Ezért küzdünk, ... ezért dolgozunk...
Ezért áldozzuk éjünk, nappalunk!*

*A nagy munka nincs még befejezve...
Sok balsiker új küzdelemre int.
Aknamunkával hányszor nyugózik
Szent törekvéseink önnön véreink!*

Telephon szám: 114.

EISLER KÁROLY

divat- és czipő-üzlete

* NYIREGYHÁZÁN. *

Meglepő, szép, divatujdonságokat hoztam, melynek megtekintését a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom.

folytonossága mellett célozzák a sulypont áttolódását Bécsből Budapestre.

Feltéve tehát, hogy a mai bonyodalomból szabályos menekvés lehetséges, ez csak úgy képzelhető, ha az éppen idézett két álláspontot áthidalni és a dinasztia-egyetemesség felfogásával összhangba hozni sikerül. Hogy pedig ez bekövetkezhesék, mindenek előtt szükséges, miszerint a dinasztia és nemzeti pártok a nem tetsző mozzanatok forrását ne csak a másik fél törekvésében keressék, hanem alkalmazkodásukat egyszersmind saját viszonyaik által is indokoltnak ismerjék el.

Esetleg bedugott fülekkel szemben már majdnem nevetséges lenne ismételve bizonyítanunk, hogy a sulypont áthelyezkedése Bécsből Budapestre a dinasztia érdekében szükséges, minden egyébtől eltekintve azért is, mert csak magyar központból délkeleti irányban indulva, tartható épségben a hatalom, mely nyugati irányban mindinkább csorbulást szenved. És miután e folyamat már régen kezdetét vette, sőt 48-ban orosz segítség nélküliségében is nyilvánult s nyilvánul folytonosan, képtelenség feltételeznünk, hogy a dinasztia lehetetlenné akarja tenni a budapesti sulypontnak megfelelő vezérnemzet kialakulását. Szabadkozhatik még a folyamat és végeredmény ellen, de Németországból történt kiszorulása után, ma már Bécsben sokkal jobban inog lábai alatt a talaj, semhogy a menedékhelyet megsemmisíteni és az ott őrt álló nemzetet csak gyengíteni is merészelhetné. A dinasztia ekkép áthelyezkedik, mihelyt a viszonyok által kényszerítve lesz, de a közös érdek szempontjából is csak hatalmi egysége tényezőinek birtokában mozdulhat, azonkívül pedig az új otthonnak készen is kell lennie annyira, hogy abban a dinasztia uralma egységének érdekei iránt kellő érzéket leljen. Vagyis röviden szólva nem mondhat le Bécsben hatalma egységének minimális tényezőiről, hogy Budapestre megtépetten érkezve, teljesen

kezdetleges tömörülés kétséges esélyeivel tehetetlenül találja magát szemben. S bár kétségkívül legeszszerűbb lenne ha a dinasztia öntudattal egyengetné a folyamat útját és önként törekednék az uralom inellözhetlen vezérnemzetét hivatására minél képesebbé tenni, mindamellett imént jelzett álláspontja nem csak általában a multnál fogva, hanem különösen Ausztria iránt való tekintetből is érthető.

Ha már most áll az, ami fentebbi-ekben a dinastiára nézve mondva van, úgy a nemzetet illetőleg is bizonyítottan látszik, hogy jövője tulajdonképeni sarkpontját nem annyira sokszor hangoztatott personalunió, hanem inkább megfelelő paritás közbe jötte után, a sulypont maradandóbb elhelyezkedése és azt kiegészítőleg a vezérnemzet kialakulása képezi. És valamint a dinasztia józanul saját érdekében sem tehet semmi olyat, mi e követelmény érvényesülését lehetetlenné tenné, azonképen a nemzet sem állhatja el az érvényesülés útját és hasonlólag nem tehet semmi olyat, mi belülről tehetné lehetetlenné a sulypont biztos és kockázat nélküli áthelyezkedését, sem olyat, minek nyomán a dinastiára nézve válnék lehetetlenné az alkalmazkodás.

Igy többek közt a hadsereg nemzeti irányban való teljesebb átalakulása jelen gazdasági és pénzügyi viszonyaink közepett csak akkor képzelhető válságos gazdasági és nemzeti visszahatások nélkül, ha a nemzeti tényezők sulya már oly mérvű, hogy az ellentétes kül és bel erőkre reá nehezülve, ezeknek előrelátható összműködését biztosan ellensúlyozni képes. De fájdalom, jelenleg még alig állunk a fejlődés ily fokán sem gazdasági tekintetben, sem pedig a nemzetiségek, Horvátország és a bécsi befolyások esetleges szövetségével szemben. És e körülmény a sulypont áthelyezkedésének kilátásában, kell hogy mérsékletre intse a nemzetet még a magyar nyelv érvényesülésének kezdetleges mozzanataiban is, nem csak a

dinastia, hanem ép úgy a saját érdekeinek szempontjából.

Nem kevésbé valószínű az is, hogy a magyar hadseregnek kizárólag magyar államterületen való elhelyezése egyelőre némi ellentétben áll a hadsereg és általában nemzetünk egy némely fontos fejlődési mozzanataival, melyekre jelen állapotunkban még talán jelentékenyen reá vagyunk utalva, annál inkább, mert ily rendszabály a sulypont áthelyezkedése esetében másként is a magyar állami és nemzeti érdekek ellen fordulhat.

A sulypont áthelyezkedésének tényleges bekövetkezése és a vezérnemzet kialakulása kétségkívül még kissé távolban állanak, de esélyeik mind a mellett már kibontakoztak annyira, hogy szemeltartásuk nélkül, a dinasztia és nemzet viszonyai annál kevésbé rendezhetők tartóssabban, mert a dinasztia sokkal messzebb mehet a magyar nemzeti követelmények teljesítésében vagy legalább a jogok elismerésében még a katona és hadügy tereén is, ha tudja, hogy az átalakulás célja nem a personalunió vagy tulrideg paritás alapján bekövetkezhető kettéválás. Viszont pedig a dinasztia délkeleti törekvései, névleg Bosnyákország és a szomszédos területek ügye is egészen más elbírálás alá esnek a nemzet részéről budapesti, semmint bécsi sulypontból kiindulva, midőn a magyar nemzet és dinasztia megérthetik egymást de emigy soha.

Végre ugyancsak a sulypont és vezérnemzet alakulási esélyeiből kiindulva teljesebb világításban jelennek meg pártjaink is. A personalunió pártja mint ellensúly és tartalék a bécsi központosító törekvésekkel szemben szükségnek felel meg, de különben nem irigylésre méltó, mert dönthet ugyan, de felfogásunk szerint nem győzhet s szereplése mint olyan-
nak bármily szükséges is a sulypont áthelyezkedését megelőzőleg mind végig, de azontul personaluniója a nemzetre nézve csak nyüggként képzelhető. Nem győzhet,

Óh! küld le hozzánk márciusi nap!
Átható, gyújtó, fényes szellemed.
A kik nem értik az idők szavát,
Hogy azok is mind-mind megtérjenek!

Jó egyetértést hozz a magyarra.
Ihles önzetlen honszerelmemre . .
— Ha mindannyian összefogozunk,
Nincs szükségünk más segedelemre!

Mi remélünk egy boldogabb jövőt,
Melyben független, szabad lesz hazánk!
Vezess bennünket márciusi nap!
Az ég hatalmát áraszd mireánk!

Hadd vívhassuk ki harci lobogónk
Zengzetes nyelvünk ősi jogkörét!
Szakadjon le végre vállainkról
Az Istenverte osztrák kötelék!

Legyünk szabadok és függetlenek,
Mint Mátyás alatt . . Mint Mohács előtt
Óh! Küldj le reánk magyarok Istene!
Küldj márciusi ifju tetterőt!!

Március 15. (1905.)

Alkalmi szónoklat, tartotta: **Dr. Silberfeld Jakab** hit-szónok, rabbi, a „Kereskedő Ifjak Egylető”-ben rendezett ünnepélyen.

Multak emlékei fölött lebeg az emlékezetnek szárnya. Letűnt korok dicsőség koszoruzta eseményeinek magas ormaira tekint az utókor érző kegyelele és ünnepi hangulat szállja meg mindnyájunk lelkét, a kik nagy időket és nagy embereket jöttünk ide a honfiúi érzelmek lelkesedésével, a hazaszeretnek rajongó lobogásával ünnepelni. Mert ha az idők rohanó árja, az élet váltakozása messzire távolít is bennünket a nagy naptól, ha a mulandóság folyama magával is ragadja a lezajlott eseményeket, de vannak idők, amelyeknek tartalma olyan, mint a kiapadhatatlan forrás, amelyből a legkéseibb unokáknak, az egymást felváltó nemzedékeknek végnélkül való láncolata lelki üdülést és benső felbuzdulást merit. Jobb egy nap a tepitvarodban más ezernél, így dalol a zoltárok énekes Istenről és mi is mondhatjuk, hogy jobb, hatalmasabb jelentőségű a magyar nemzet történetében március 15-ödikének napja a többi napoknál, mert ez kezdete az Isteni teremtetés fonséges művének, hazánk ujjaalkotásának. Költőktől megénekelte, történet-

íróktól megörökített nap, amelyen feltámad a nemzeti önérték, reményre dobogott a szív, tette lelkesült a béklyóba szorított öntudat.

Mint a kiégettnek képzelt vulkánból, tört ki a nemzet kebeléből a rég elfojtott haragnak a megaláztatás, az elnyomottság miatt való felháborodásnak a feljajdulása. Mert 1848. március 15-ödike egy határkövet jelent a sötétség és világosság között. Visszafelé tekintve három évszázadra sötét, kietlen éjszaka volt a magyarnak élete. Az átkos kamarilla fondorkodó ármányainak következtében édes hazánk mindig többet szenved, sérelmei növekednek, jogai megfogyatkoznak, mint egy elhagyott rozoga kunyhóról, amelyről a vihar minduntalan elragad egy-egy darabot, úgy rabolták el lassankint a mi alkotmányunknak, szent jogainknak, nemzeti létünknek egyes részeit. A nemzet kifáradva a hosszú küzdelmekben, amelyeket szabadságáért, hazájáért, királyáért vivott, elgyöngülve a nyomasztó járomnak sulya alatt elzsibbadt a mi életerőnk és a tétlen tespedés szomorú aléltságába merültünk. „Rajtaad sürü fellegek és a bus feledékenység koszorutlan alakja lebegnek.” Így kesereg a pirkadó XIX. század legnagyobb költőjének ajkain a vigasztalanság szózata mirólunk, mikor az éji homályban késlekedő régi dicsőséget ra-

TAVASZI UJDONSÁGOK nagy választékban megérkeztek!!
Különösen óriási raktár női ruhadiszekben.

Kohn Ignácz üzletében, Városház-palota.

mert programja a nemzet dinasztiajával vabanqueot tervez játszani s veszélyezteti a főhatalom egységének azon minimális mérvét, melyre a budapesti sulypontban a vezérnemzet érdekében is okvetlen szükség lesz. A paritás programja ellenben, mint mondva volt, átmeneti politika alapjául bár hivatott, sőt mellözhetlen is, de tul rideg alapon és kedvező alakulás mellett, bizonyos ponton tul ép ugy a természetes kialakulás akadályává válhat, mint a personálunió.

A nemzet tehát haladhat, sőt haladjon is tovább a paritás útján, de a personálunió mai pártja őrtállani már tul nagy s erőpazarlás kikerülése céljából is meg kell fogatkoznia. Azon kérdésre pedig, hogy miképen történjék ez, talán már a legközelebbi jövő adhat választ.

Ha mindazonáltal a bécsi tényezők elfogultsága miatt netalan az idézett szempontok érvényesülése sem sikerül, illetőleg ha ily uton sem lesz lehetséges a magyar állam nemzeti és önálló gazdasági tömörülését biztosítva, további hivatásnak útját egyengetni, akkor a válság nyílt, vagy legalább lappangó marad, de a nemzetnek ez esetben sem lesz oka ketségbeesni.

A legsanyarubb, mondhatnók látszólag veszendő állapotból kiemelkedett a 67-es állapot, azután a következő kormányok s különösen Tisza Kálmán okos és hosszas kormányzata alatt belterjes irányban annyira erősödött a nemzet, hogy e korszak vége felé már merészebb reformokat is kezdeményezhetett, ma pedig jogai és hivatása érdekében bátran áll Béccsel szemben. Ez nem a bukás útja, mely ha elő lenne is írva a sors által, folytatódik vala már 48 után szünet nélkül.

Utolsó esetben, mit kettő nem bir egymás közt eldönteni, eldöntik majd körülállók, legyenek ezek állam, nemzet, véletlen, vagy más kényszerítő körülmények. S e döntéstől nem félünk, mert a sors nem gonyolhatja ki önmagát.

Politikánk átka.

Irta: Mándoky Lajos.

Mindaddig, míg a politikai kérdések minden árnyalata kristálytisztasággal rendezve nincs, minden haladás, minden fejlődés útja el van vágva, meg van ölve és ha mégis egyik-másik téren fejlődés észlelhető, nem egyéb ez, mint a penészgomba fejlődése, mely nélkülözötte és a mint látom, nélkülözni fogja ismét az éltető napot. A törekvések kiéheztetési stádiumában vagyunk. Egyik osztrák politikus az elmúlt napokban azt mondotta, hogy mi politikailag, ök gazdaságilag függetlenebbek. A mi politikai függetlenségünket a jelen helyzet nagyon megcsufolta és sokan kérkednek azzal, hogy e gunyt tokozhattuk. 1848-tól máig politikailag burkolt Oroszország voltunk és egyedül a sajtó útján nyilvánuló közvélemény nyomása képviselte a nemzet érdekeit és nem a parlamentje.

Amit a parlament alkotott, a kényur is megalkotta volna, hisz elvégre még a koronázatlan József leginkább akarta népeinek boldogítását. A tudományos politika szerint a legjobb kormányforma az eszményi ember korlátlan uralma. De eszményi ember nincs, nem is lehet és a hatalommal még minden egyeduralkodó visszaélt, ha csak nem akadt egy olyan nemzet, mint Anglia, mely uralkodóját ki tudta elégíteni azzal, hogy egy világbirodalom címét ruházta reá.

Nálunk a király nem Isten fia, hanem nemzetszerv és mint ilyen a magyar nemzet disze, méltósága. Szentséges fogalom, de nem Isten kegyelméből, hanem a nemzettől nyert. S mégis, mintha „az én hadseregem” eltorlaszolna mindent. Itt nincs semmi a nemzetén kívül, a hadsereg uralkodóval együtt a miénk, melynek a „hadur” korlátlan parancsolója, de nem szervezője. Már most, mikor a multnak beszűrődött tapasztalata arra taníthatott meg bennünket, hogy holmi elvi kijelentések csak a politikai kalandorok előskö-

désére jók, hogy azon rágódhassanak, hogy holmi elv ki-, elv bekapcsolások csak a nemzet megosztására vezetnének, mert a becsületes politikának tényei és nem elvei vannak. Az elv a hazugok takarója, az elv szédelgés, az elv politikánk átka. Vagy akarok valamit, vagy nem. Az elv kibuvó, megalkuvás az akaras és nem akaras között.

Mi mint nemzet akarunk valamit és ez akaratnak érvényesülnie kell, mert ha nem érvényesül, nem is vagyunk nemzet. A koalíció nagy többsége vagyis Kossuth párt óhajtja a magyar hadsereg önálló alapon szervezését, mely még mindig a pragmatica sanctió jogi követelményének megfelelő, szerződésbontási szándék nélküli. Az új mágnásokkal fölfrisitett régi szabadelvűek nem akarnak semmit. Azonban, ha a haladó 67-esek, mint Andrassyék, néppártiak, újpártiak keveset akarnának, ismét a semmihez közelednénk, mert a mindent akarasánál mig az valósággá válik, biztosabban elértünk valamit, mig a semmit a valami akarásával. A haladó 67-esek akarják azt, amit a 67. XII. t.-c. kimondott, vagyis az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadsereget. Így magyar hadsereget akar az egész koalíció, mert ha ki sem mondjuk, akkor is önálló lesz ez, önállóvá teszi tagjainak érzése, szelleme, lelke.

Az 1848. III. t.-c. szerint a végrehajtó hatalom kizárólag csak a magyar minisztérium által gyakorolható a honvédelmi ügyekben. Az aradi bitófák nem döntöttek e törvény sorsa fölött és végrehajtása nem ütközik akadályba, ha a 67. szerint is mint ugyanoly jogerejű törvény által előirt magyar hadsereg érvényesül, mely esetben csak a közös hadügyminisztériumnak, mint amugy is csak lógósnak beszüntetése válnék szükségessé. A Kossuth párt a nagy katonai viták alatt, a mikor megmozdult a birnami erdő, átsiklott a 67-nek magyar hadseregére és ma bevallottan ezt akarja és mint abszolút több-

gyogtatja a magyar felé, amely ugy gubbasztott, mint egy szárnyaszegett sas a völgyben, ahova sziklaféskéből letaszították. Egész 48-ig a folytonos eredménytelen tanácskozások és alkudozások céltalan sorozata mutatja csak, hogy ha a nemzet aludt is, de azért a szive dobogott és epedett vágyva a függetlenségre, amikor a hasztalan küzködést, az egyhangú köznapiságot egyszerre, mint cikázó villám zord felhők méhéből, felváltotta a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméinek tette ébresztő fenséges ragyogása.

Mert egész Európán végigzúgott a forradalom orkászere szelleme, amely megremegette az eget és megindította a földet, ugy, hogy recsegné kezdtek a zsarnok önkénynek korhadó épületei és a századok balfellegőinek népeket leigázó rendszere roskadozásnak indult. Erről a nagyszerű felszerkezésről írja Jókai: „A mennydörgés azt mondja: le térdeidre ember, az Isten beszél! A nép szava is megdördült és mondá: föl térdeidről rabszolga, a nép beszél!!” És a nép beszélt, hangjának erejére leomlottak, — mint József harsonáinak rivalgására Jerichó falai — a régi válaszfalak, amelyek szabadságunkat, alkotmányunkat, és nemzeti létünket tőlünk eddig elzárták és mintha egy bus, sötét, komor rengetegben hirtelen madárdal csendül

fel és a borongóan rejtelmes szürke homályt a hajnal mosolya vidámítja fel, okként támadt 1848. március 15 ödikének napja reánk.

A nemzet disze, virága, az akkori pesti ifjúság a bécsi forradalom hírére a cselekvés terére lépett és megcsinálta a lelkesedés örömmámorától megittasulva a március 15-iki törvényeket. Felhangzik Petőfi „Talpra magyar”-ja és új lélek száll az elernyedett testbe, friss szellem lengi át a remény nélkül valókat, amelynek hatása alatt megszületik a 12 pont, alkotmányunknak sarkalatos alapjai, szabadságunk és függetlenségünk biztosítékai: a sajtószabadság, felelős ministerium, évenkénti országgyűlés, törvény előtti egyenlőség, nemzetország, közös teherviselés, szabad föld, esküdtszék, nemzeti bank, a sereg megeskertése az alkotmányra és területiális elhelyezése, a politikai állam foglyok szabadon bocsátása és unió Erdélylyel. Ezeket a követelményeket mind megadták és, hogy ezen törvények a melyek az akkori nemzedék minden aspirációját kifejezték, amelyek azon kor eszméiből, törekvéseiből fakadtak, hogy ezen törvényeket ellenmondás és vérontás nélkül szentesítették, az egy férfunak az érdeme, akinek nevét ha említjük a csodálat ejti hatalmába lelünk, akinek varázslatos egyénisége, szavának óriása hatalma, tett-

erejének mérhetetlen nagysága még emléke előtt is hódolni készlet bennünket és a kinek sirja felett virraszt az egész magyar nemzet hálás kegyelete. Ez a férfi, a gondviselésnek eme angyala Kossuth Lajos volt. De a vívmányok, amelyeket a márciusi mozgalom kiküzdött, amint tudjuk, csak a szabadságharc dicső fegyvertényei után mentek megvalósulásba. Az átkos visszavonás szelleme, a sötétben ólálkodó irigység, hogy a szabadságot, az alkotmányt elrabolhassa, nem kevesebbet, tervezett, minthogy a magyart kiirtsa az élők sorából. És egyszerre lángba borult az ország, mintha a poklok mélységes fenekéről törtek volna elő a fékevesztett szörnyetegek, ugy törtek mireánk a felbujtott nemzetiségek és beteljesült a prófétaige „És jeleket tettek az égre vért tüzet és füstnek oszlopait.” Mi fölöttük a harcot, a kétségbeesés küzdelmét, amelyet reánk erőszakoltak, mert ezt parancsolta a becsület, a hazafiság és kényszerűség; elkövetkezett az idő, hogy a magyarnak választania kellett, mit óhajt inkább, a dicsőséges halált-e, a harcmezején, avagy a szégyenletes megsemmisülést, a posvány undok iszapjában. És következtek az időnek bámulatot keltő, rendkívüli nyilvánulásai, az öskor csodái ismétlődtek, mert érezték, tudták, hogy „ha mi-

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól, mint hathatós szer-

Sirolin

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, idült bronchitis, számarhurut és különösen lábadozóknál influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsulyt, eltávolítja a

köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban fűvegenként 4. — kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantí céggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc.)

ségben nem lévő párt az önállót csak a haladó 67-esek teljes negyvennyolcasodásával akarhatná. Ez ellen pedig tiltakoznak a töredékek és pedig azért, mert lényeg az elv. E haladók is az elvi álláspontokon lovagolnak, a Kossuth párt is előre az elvek feladásának fölmerülhető gyanuja ellen küzd és cselekvésének irányát mint faltörő kos megzavarja az, hogy a támadás előtt is védekeznie kell, mert a konzervatív 67-esek ólálkodása mindjárt megütné a nagy dobot, hogy minden csak a hatalomra jutás érdekében történt. Azért kívánják oly nagyon ott, hol az ő gazdáik székelnek, hogy pattantassék ki a koalíció végprogramja. Nem elég anyag van itt öt évre, minek egyöntetű elintézésére megvan a biztosíték, hogy oly nagyon akarják hallani az elveket azok, kiknek semmi elvük nem volt, kik mindig csak szolgálatra készen állottak? A hegyesuszamlás megtörtént, a mit a haladó 67-esek elégen tartanak, arra a konzervatívok azt fogják mondani, elvben mi is ezt akartuk, csak később. Ha a kuszók esusznak, a haladóknak még tovább kell menniök, mert a bővülés nem elfeladás és az elv nem cél, csak álomital.

A magyar hadsereg megteremtése nem késhetik, és az átalakítás nagy munkája meg kell hogy kezdődjék, mert a munka nem elvet, de akaratot kíván. Igazi közösséget sem mi, sem az osztrák-állam részei nem akarnak, akkor minő eredménye lesz az oly időleges rendezésnek, mely a mi gonosz szellemünk, az elvek harcának egymáshoz simulása útján keletkezik. A közösség teljes keresztülvitele, mit a törvények végrehajtása eredményezne vagyis, mit a haladó 67-esek akarnak, szép cél, de lehetetlen. Mint közeledést a törvényes állapotokhoz elfogadja a Kossuth párt is, vagyis alkalmazkodik a koalíció kisebbségéhez, mint egy távolabbi cél megvalósításának alkalmas átmenetéhez. Végleges rendezés nálunk politikai kérdésekben így soha sincs, mert tudják azt jól, hogy mi

politikus nemzet vagyunk és csak egy kis zavart kell teremteni a pártok gyermekei, az elvek között. Ez az a politikai szabadság, miből szövetséges társaink gazdasági szabadsága, illetve gazdasági erőssége fakad. Az önálló vámterülettel megszűnik az ő gazdasági erősségük fája, mert a mi rémképet festenek ök, hogy kívánni fogják odaát is a tüstént való berendezkedést, nekünk nem rémkép, mert a nagyképüsködők szerint, ez szegényedésünket fogja jelenteni. Nem hiszem, mert már szegényebbek nem is lehetünk. Nem fogyasztói ök a mi terményeinknek, hanem csak ügynökei. A mit tőlünk vásárolnak, jó áron külföldre szállítják és ha a szorgalmat az átmeneti büntetéssel kell felébreszteni, nem baj ez nekünk, tanulmányos nemzet vagyunk és szorgalmunk az önállóság gondolata fokozni fogja, mert a töröknél, kiknek lustaságából ha át is ragadt valami, jutalmazással semmit de büntetéssel mindent el lehet érni. Míg a katonai kérdések a magyar hadsereget kell hogy hozzák, történjék bármi is, a gazdaságiak a teljes különállást. A tőke felkeresi a mezőgazdákat és ök az iparral szövetkezve dus kárpótlást nyernek, bármennyire mezőgazda ország vagyunk, a mikor a törpe és kisbirtokosok tönkre mentek, a mikor a középbirtokosok eladósodtak, a nagybirtokosok kedvéért itt nem lehet várni 10—20 és több évekig, mert ha még igaz volna is, hogy a nagybirtokos károsodni fog az önfeláldozásnak azon neme, mit érdek alapján nyugvó világrendünk elképzelni már alig tud, szintén azt parancsolja, hogy ne habozzanak, mert azt fogják az éhezők mondani, hogy privilégizált osztályuralmat tartunk fenn. De nem igaz, mert ök létesíthetik leggyorsabban a gyártelepeket és ezek kaphatnak alkalmazást és nem lesznek kénytelenek megelégedni azzal, hogy e hon nekik csak sirgődröt tudott adni. Mikor következik el az ideje már annak, hogy összefogjon minden tagja e honnak nem

az elvi ellentétek, hanem a mindenütt egyesítő munka nagy harcára. Visszafojtva várjuk március 20-án, Kossuth gyásznapiján legnagyobb embereink hangját. Legyen e hang méltó a siralvójához és legyen a munka riadója mit szelleme megáld.

Az esküdtszék.

A „Szabolcs” múlt heti számában igen figyelemre méltó cikk jelent meg az esküdtszék működéséről. Magának ez új intézménynek s ennél fogva az igazságszolgáltatásnak érdekében áll, hogy a közönség ez intézmény lényegét, jelentőségét, fontosságát kellően mérlegelje, megértse, s tapasztalásból mondhatom, hogy cikkiró ur értekezése, kritikája az esküdtek körében élénk megbeszélés tárgyát képezte; mindenestre hozzájárult az eszmék tisztázásához, s így az nem volt a pusztában hiában elhangzó szózat!

Legyen szabad ezekre vonatkozólag észrevételeimet megtenni.

A mi azt illeti, hogy az esküdtek tulajdonképpen kegyelmi bíróság tagjainak vélik magukat, ez igen súlyos vád, és meggyőződésem szerint a cikkben említett esetek nem alkalmasak az emelt vád alaposságának bizonyítására.

Cikkiró ur ugyanis két esetet említ föl, midőn a nyíregyházi esküdtszék 2 embert emberölésért 2—2 évi börtönbüntetésre ítél! Csakhogy az emberölésnek száz meg száz féle esete fordulhat elő! Egész más elbírálás alá esik az, ki embertársát szándékosan öli meg, mint az, a ki gondatlansága, vigyázatlansága folytán okozza más halálát. Különös elbírálás alá esik a cselekmény akkor, ha a tettes valakinek határozott és komoly kívánsága által bíratott arra, hogy őt megölje.

A szándékos emberölés büntette a Btkv. 279 §-a szerint 10 évtől 15 évig terjedhető fegyházzal, a gondatlanság által okozott halál a 290 §. szerint 3 évi fegyházzal, míg a legutóbb említett szándékos emberölés büntetést a 282 §. szerint 3 évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Miután az esküdtek verdiktje szerint mind a két elítélt tettes a legutóbb említett bűncselekményben mondatott ki bűnösnek, miután a tettesek a tett elkövetése idejében csak 18 évesek voltak, az pedig, hogy elhatározásukat valamely nemtelen indulat vezérelte volna egyáltalán nem lett bizonyítva,

ket elfű, az idők zivatarja, nem lesz az Istennek soha több magyarja.“ És előtermettek a veszélyben forgó haza védelmére a csaták hősei, a védelmezendő népjog bajnokai, akik tegnap még békés polgárok, munkás szelid családapák voltak, másnap már kiállották a tüzpróbát és mint felbőszült roslánok tiporták le a reánk támadó nyomorult zsoldosokat. És lön „kard villámlása, ágyudörgés, vlérpaták, égő fáklya, véres zászló, öldöklő s leölt hadak“ A magyar fegyverek nyomában a diadal járt mert az igaz ügy iránt való lelkesedés tüze, a hazaszeretet izzó lángja hevítette a kebleket. És Budavár ormain ott lengett a felszabadító magyar honvédségnek diadalmi zászlója.

De oh szörnyű fordulat, a megvert osztrák hadaknak segítségére siet a most szintén immár csufosan megtépázott orosz kolosszus és gyászba borul a magyarság látóhatára „A nap és hold elsötétülnek és a csillagok fénye elhomályosodik“ emlékedre, világosi katasztrófa. Vajha sohasem hallotta volna fülünk a rettenetes végzet szavait: vea victis, jaj a legyőzötteknek, jaj volt ekkor a magyar nemzetnek is és „Hunia ismét nyögött letiporva.“ A szokszor megvert és bámulatosan gyáva osztrák vezérek hőskönek bizonyultak abban, hogy miképpen ontsák

bosszút lihegő haragjuknak gyilkoló menyköveit legjobbainkra. És erre következének azok az esztendő, amelyekben „az okos elhallgatott mert igen rossz idők voltak azok.“ Kezdődtek az önkényuralom komor évei, a bus éjszaka hallotti csöndje, mert „hosszu, nehéz, sötét lön akkor éjünk, nyugalma egy álarcozott halál.“ De mi törtünk a tragikus hős fájdalomával és tiszteletre méltó, részvétet gerjesztő szenvedésével, mint egykor Marius Karthágó romjai önmagába mélyedten buslakodott, úgy mi is csak befelé sirtuk égető könnyeinket, elnémult a vidám dal zengése és mint a zsidók Babel vizei mellett, úgy mi is a szomorú fűzfákra akasztottuk hárfáinkat. A rongó honfi bú és a titkolt hazaszeretet lobogó mécse virrasztott csak ebben a bánatos éjszakában és beköszöntött a 18 évi rabság. Az idők változata és a nemzet szívós kitartása meghozta végre a kiegyezést, amely a mai kornak hajnalhasadását jelentette és ha az abszolutizmus nyomorúságait, némelyek orziasztó árának tekintették a szabadságharc dicsőségeért „emlegetve a martyrok nevét, a hazafiak sanyargatását börtönben és számkivetésben, a háboru anyagi kárait s a németek buta kormányát mely az egész országot börtönné változtatta. Ezek mellett elfelejtették, hogy a nemzet

megifjodott erővel kelt ki a vérfürdőből hogy a vértanuk pálmája, a haza dicsőségére vált, hogy a börtön, a száműzés, a kínok a nemzet engesztelő áldozatává lettek, s hogy a nép ezen időkben megbűnhődte a multnak minden vétkeit.“ (Pulszky É. és K. 345.) Mert nagy átalakulások csak nagy rázkódtatás árán szerezhetők meg, amelyben az elhintett mag látszólag elvész, hogy azután kedvezőbb időjárás mellett, a szeretet napfényében, az áldás esőjének hullásánál kikeljen belőle a remélt gyümölcsök termő fája. És ha félni kellett, hogy a magyart megemészti a pusztító tüznek a lángja, most láthatjuk, hogy ez a folyamat mintegy megvalósulása a regének, amely szerint a phönix madárnak fészkeiből ezer év multán tűz csap ki, amely elhamvasztja őt, de a hamvakból megújultan támad ismét fel, hogy újabb ezer évig éljen, vajha ez volna a sorsa a magyar nemzetnek is.

Látjuk tehát polgártársak, hogy a mai nap megünneplését, amely bennünket összehozott, nem a betanított emberi parancsszónak való szokásszerű engedelmisség sugálja, nem a papirosra rótt törvény írja azt nekünk elő, hanem isteni szellemnek lelkünk lelkében visszhangzó szózata int, buzdít, lelkesít bennünket arra, hogy áldozunk azok emlé-

MEGÉRKEZTEK!!!

A legdivatosabb **báli ujdonságok** u. m. a legújabb gase ruha áthuzatok, csipkék, szalagok, **plisse fodrok** minden szélességben, sima selymek minden színben, virágok nagy választékban. Báli keztyük és harisnyákban nagy raktár. Ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők legújabb kivitelben és a **legolcsóbb** szabott árak mellett kaphatók

GOLDSTEIN J. SÁNDOR férfi-, női divat és rövidáru üzletében Nyíregyházán, Pazonyi-utca 4.

ennélfogva a kiszabott 2—2 évi börtönbüntetés a bűnösség fokával arányban áll, s tul enyhének nem tekinthető.

Tapasztalatom szerint a nyiregyházi esküdtszék eddig kifogástalanul működött, ver-diktjei alapján igen sokszor lett kiszabva 8—10 évi fegyház, sőt még ennél súlyosabb büntetés is.

Az országban általában azt lehet constátálni, hogy egyes nagyon ritka esettől eltekintve, panasz nem merült föl a hozott verdictek ellen. Az tény, hogy az esküdtek között a kevésbé műveltek könnyebben befolyásolhatók a vádlott szimpatikus vagy antipathikus viselkedése, sőt néha üres phrázisek által. Ezen a téren az általános művelődés emelkedése fog segíteni a sporadikusan előforduló bajon, addig is szükséges, hogy a selectis, az esküdtek megválasztása fokozottabb gonddal eszközöltessék.

Megemlítésre méltónak és kiemelendőnek tartom azt a kétségtelen tény, hogy az esküdtszék behozatala óta a „halálbüntetés” végrehajtása emelkedett, s így a büntetés egyik főcéljának az elrettentésnek fokozottabb mértékben kellene érvényesülni.

Az esküdtszék mint emberi mű tökéletességre nem tarthat számot, de esetleges hátrányai mellett nemcsak büntető politikai szempontból, de főleg hazánkban politikai szempontból, a szabadság, a magyarság szempontjából mint jelentékeny vívmány megbecsülendő. Azt jelenti, hogy a nép közvetlenül részt vesz az államhatalom egyik főfontosságú funkciójának, t. i. a bírói hatalom gyakorlásában, és pedig nem úgy mint a törvényhozás és közigazgatásban — erre megválasztott képviselők és (választott) hivatalnokok által, hanem a bírói hatalmat maga a nép közvetlenül gyakorolja.

A szabad Angliából indult ki ez intézmény hódító útjára, Amerikában, Franciaországban meghonosodott, elterjedt Európában, természetesen kivéve Orosz-, Törökországot s néhány kisebb balkáni államot, a melyekben a kultura fejlődésével s a népszabadság érvényesülésével előreláthatólag az esküdtszék intézményét is életbe fogják léptetni.

Dr. Zinner Samu.

Március 15.

Nincs nép, mely szebben, lángolóbb hévvel tudna lelkesedni, rajongani, mint a magyar. Egy szó: a legnagyobb, a legdicsőbb, a Haza; egy-egy név, amely

ragyogó, tüzes fényével irta be magát minden magyar szív mélyébe: Rákóczy, Kossuth, Széchényi egy rövid pillanat alatt milliók és milliók lelkét hozza szilaj rezgésbe, lázba. Egy ily dicső névvel ajakán a legnagyobb veszedelemmel is szembe néz. Félelmet, csüggedést, rettegést nem ismer, mert e neveken épült fel a szabad haza. Az a nép, melynek lelkét így gyújtja nemes lángra nagyjainak emlékezete, az a nép örökéletű, az vakmerően tud szemébe nézni a sors vad haragjának is és győznie kell.

Nemzeti nagy ünnepeink közül egyik sem szebb, dicsőbb, ragyogóbb, mint Március Idusa, az a nap, melynek hajnalán először szórta sugarait az újjáébredés vakító fénye. A legszebb rózsató fakadt ki ezelőtt 57 esztendővel március idusának reggelén a nemzet szívéből. Három vérpiros, csodás virágot termelt e rózsató: a Szabadság, Egyenlőség, Testvériség rózsáját. Vakító fényben csillogtak rajta a harmatcseppek. Talán ama nagyok és dicsők örömköneyei voltak ezek a harmatcseppek, kiknek feltünk lebegő szellemei már azt hihették, hogy a magyar részére nincs többé megújulás, feltámadás.

És feltámadtunk. És azok lettünk, akik voltunk ezer esztendő előtt: nagyok, rettenthetetlenek, félelmetesek. Egy belülről kiinduló fejlődés teremtette meg a feltámadás nagy eszméjét. Holtnak hitt bennünket a világ, pedig csak csüggedtek, tétlenek voltunk. Az elnyomatás fájdalmas keserősége teküdt a nemzet szívében, amelynek rejtelmes belsejében ott él a jövő erejének forrása. Márciusnak Idusán felszakadt a szív burka és lobogó tüzével lépett ki az elkeseredés bástyái mögül a szent láng, az erő hatalma. A nemzet lelke kiáltott és egyetlen kiáltására leomlottak a multak nehéz zord bilincsei. Szabad lett, egyenlő lett, testvér lett minden magyar!

A nemzeti feltámadás ünnepnapja a a legszebb, a legnagyobb, legmagasztosabb ünnep!

kének érzéseink oltárán, akiket haló porukban sem tekintünk magunktól elváltaknak, mert megvan köztünk és a nagy idők megdicsőült bajnokai között a lelki kapcsolat, mibennünk is feljúl az a lelkesülés az a felbuzdulás és benső szent gerjedelem, amely őket hevítette. Bennünk is él a szabadság, az egyenlőség, a testvériség eszméje bevésve szívünk táblájára és mi is tudjuk szeretni hazánkat, ezt a vérrel áztatott földet, amelynek minden röge szent és kedves előttünk, a három bérc és négy folyam honát, amelyet elődeink sirja megszentel, amelynek függetlenségeért és szabadságáért, boldogulásáért és nagyságáért lüktet ami vérünknek minden csöppje. Ahol szebbnek látszik nekünk a hegyek kéksége, kedvesebbnek a madarak dala, üdőbbnek a csermely csobogása és enyhébbnek az alkonyi szellő lenge fuvalma. Oh a hon szerelme nem üres szólam, nem hazug koholmány, hanem egy isteni érzelmek, a kebelnek, magasztosult gerjedelme a szívnek, „messze jártam másutt is volt jó dolgom, hej de szívem csak az mondja jobb otthon.” A görög mythologia sokat hányatott Odysseusének szívében sem aludt ki a honvágy,

amikor teljes gyönyörűség lágú ölében nyugodott is távol hazájától, mégis naponkint sirva ült a sokzugásu tenger partján, a messzeségbe vesző látóhatáron a füstöt keresve szemével, amely házának tüzhelyéről feléje száll.

A haza azon hely, melyen magunkat szabadoknak érezhetjük, melyben hasonlókat találunk, melynek története dicsőségünk, virágosága boldogságunk, jövője reményünk, — — — hol idegeneknek nem tartatunk és hol nincs olyan hivatás, olyan életmód, amelyet legalábbá remélnünk ne lehetne. (Eötvös.)

De épen a márciusi napok emléke buzditson bennünket arra, hogy a hazát ne csak szavakkal, szeressük, hanem tettekkel munkálkodjunk annak javára. Mindnyájan törekedjünk legjobb képességeinket kifejteni, hogy a szabadság idején, a nyugalom áldásainak közepette ne fadjuljon el bennünk, a népek boldogulásának másik két feltétele, az egyenlőség és a testvériség sem. Irtsuk ki magunkból a gyűlöletet és a gög sziszegő kígyóját, itt ne romboljunk, hanem építsünk. Olvadjon fel minden érdek, minden törekvés és minden arnyalata a meggyőződésnek, a

Városunk hazafias polgársága, mi-ként minden évben, úgy most is lelkesedéssel ünnepelt. Kora reggel lobogódiszt öltött az egész város. Még oly középületeken is láttuk a trikolórt melyen eddig az feltűnően hiányzott. (Mint pl. az igazságügyi palotán.) De nemcsak a házak ormain a játszi szellő által lengetett zászlók hirdették, hogy nagy napja van ma a magyarnak. Meglátszott az minden arcon. Ünnepelt a városnak apraja-nagyja, az iskola, testület, egyesület, a város polgársága, mindenki. Ugy, hogy teljesen lehetetlen volt az eznapi a városunkban rendezett minden ünnepélyen résztvenni.

Az egyes ünnepélyekről:

A polgárság.

Félfáram tájban már csaknem megtelt a városház-udvara intelligens közönséggel, úgy hogy a később érkezőknek alig lehetett helyet szorítani. Megjelentek az egyesületek saját zászlóik alatt. Ott láttuk az iskolákat is. Megnyitóként a városi dalegyület a Hymnust adta elő a nála megszokott hibátlansággal és szépséggel. — Májerszky Béla mondta a megnyitó beszédet, messze csengő hangon: kifejtette, hogy az 57 éves évfordulót vallás, rang és születésre való tekintet nélkül kell megülni. Az 1848. március 15-ikét csak pár nap eseménye hozta létre és mégis 300 évnek a mulasztását hozta helyre. A 60,000 nemes helyett egyszerre 15 millió polgár lett. Leomlottak a válaszfalak és a közös édesanya, a haza egyforma szeretettel ölelte keblére gyermekeit, hogy azok aztán egyforma kötelességtudással lépjenek érte a sikra. Soha sem volt talán annyira szükség az egyetértésre, mint ma, ki tudja, mit hoz a jövő. Kívánja, hogy minden magyart az lelkesítsen: A haza mindenek előtt. Üdvözli a megjelenteket (élénk éljenzés). — Dr. Bartók Jenő volt az ünnepi szónok. Hosszu beszédjét kivonatossan a következőkben adjuk: A természet új életre ébredt és ugyanekkor tartja a nemzet újjászületésének évfordulóját. A virágokkal egyidejűleg új vágy, új remény kél a szívekben is. 57 év tanulságainak figyelembe vételével ítélhetjük ma meg 1848. márc. 15-ikét. Ez a nap nem a harcok kezdetét jelzi, hanem a békés reformok befejezését. A régi Magyarország tespedésbe volt és csak a multak dicsőségein busongott. Társadalmi, ipari, gazdasági és kereskedelmi tekintetben fejletlen volt az ország. Kasztokra volt osztva hazánk. A nemes nem dolgozott, mert a

haza közösségének érzetében. A társadalmi, a vallásos formák különféleségében legyen ott az állandó és maradandó lényeg, mely e hazának a fiait egybekapcsolja. Mert ha most visszapillantunk a letűnt időkre és mai állapotainkat összehasonlítjuk az akkori eseményekkel, úgy a mai pillanat válsága is azt mutatja, hogy a márciusi napok küzdelmei még nem szüntek meg teljesen és az akkori mozgalmak hullámverése egészen napjainkig elér. De a mostani küzdelmek is megmutatták, hogy a magyar, ha alkotmányát veszélyeztetettnek képzei, most is fellángol benne a függetlenség érzése és tud is, akar is cselekedni. De ismétlem, most ne a háborura egyengessük ujjaikat, hanem a serény munkára, vegyük elő ismét a vasat, amelyet egykor mint rabláncot csörgettünk, amelyet mint kardot villogtattunk, avval most mint ekével szántuk a barázdákat, gondozzuk lelkünk talaját és akkor az évenként megújuló, már a természet ébredése által is az álomból való felocsudást jelképező március idusán, szabadság, dicsőség, jólét és boldogság fogja köszönteni a magyart. éljen a haza!!!

KOVÁCSI JENŐ

Női divat kelme-vászon és fehérnemű áruhaza,

Nyiregyháza, Pazonyi-utca 2. szám.

Minden cikkből nagy választék a legfinomabb kivitelig.

E szakmában a legjótányosabb bevásárlási hely.

jobbágnak volt az a kötelessége, a jobbágy sem, mivel nem ő élvezte munkájának gyümölcsét. Ilyen körülmények között a közügyeket idegen államból igazgatták, egyedül a helyi érdekekben volt meg az önkormányzat. Olyan volt hazánk, mint egy nagy temető, mely azonban a jövő csiráját hordta magában. Széchényi volt az első, aki a multak bűnét a nemzetnek szemébe mondta. A kiváltságos osztály jogairól lemondott. A politikai reformok keresztül vitettek, a sajtószabadság, a parlamenti alkotmány, törvény előtti egyenlőség biztosítva lett. Kossuth nemcsak karddal biztosította nemzetünk érdekeit, de az 1848. évi törvényekben is. Dicső korszak volt az, melyet a honvédek vérukkal pecsételtek meg. Büszkeséggel tekinthetünk vissza márc. 15-ére és az azt követő szabadságharcra. Merítsünk biztatást a multból a jövőre nézve a jelenlegi, a honfi szíveket megpróbáló időben is. Isten áldását kérte a hazára (éljenzés). — A dalegylet a „Talpra magyar“-t énekelte el érzéssel. — Ezután dr. Szabó László szavalta el nagy tetszéssel találkozó és tárcarovatunkban olvasható versét. — Koszorus dalárdánk a Szózat éneklésével fejezte be az ünnepélyt. Végül Májerszky Béla köszönetet mondott a megjelenésért és a haza javára való munkálkodásra, a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavainak a szívekbe való bevésésére kérte búcsuzóul a nagy közönséget.

Főgimnázium.

Diszes közönség gyűlt össze a főgimnáziumban is, amely megtöltötte a nagytermet. A Hymnusnak a főgimn. dalkör által érzéssel való eléneklése után a „Talpra magyar“-t szavalta el remekül Ferlicska Kálmán VIII. o. t. Ünnepi beszédet Dibáczy József VII. o. t. tartott és ügyesen fejtette ki a nap jelentőségét. A Kossuth-alapítványi pályázatból a jelentést Zimmermann Rezső tanár olvasta fel. Ezután következett a pályadíjnak dr. Meskó László által való átadása, mire a szerző: Bartos Mihály olvasott fel mutatót ügyesen megszerkesztett munkájából. A VII-ik pontot Bartos Mihály szavalata képezte, aki jutalmazott ünnepi költeményét nagy hatás mellett adta elő. A „Talpra magyar“-nak a dalkör által való hibátlan eléneklése után ért véget a szépen sikerült ünnepély.

A polgári leány iskola

impozáns és fényes ünnepély keretében ülte meg a dicsfényvel övezett nap emlékét. Az előkelő diszes közönség zsufolásig megtöltötte az evang. népiskola dísztermet, hogy gyönyörködjön a minden ízében sikerült ünnepély lefolyásában. A gazdag műsor minden egyes pontja után felzuggott a szép szavalás által előidézett lelkes tapsvihár. Meg is érdemelte azt a szereplők mindegyike, kikről úgy együttesen, mint egyenkint csak elismerőleg nyilatkozhatunk. Különösen Klár Marcsa IV. oszt. növendék kapott sok taposot, ki „Magyar nők a szabadságharcban“ c. dolgozatát olvasta fel nagy sikerrel. A lelkes taps, melyet kapott szolgáljon buzdításul a korához képes meglepően ügyes tollu leánykának, kinek felolvasott dolgozata jóval tulszárnyalja a szokott iskolai dolgozatok, nivóját. Az ünnepély sikere csak öregbíti azt a jóhírnevet, melynek a leány iskola örveod. Az ünnepély szépen előadott szózzal kezdődött. A műsor többi számai is remekül sikerültek.

Az Iparos Olvasókör és Ipartestület egyleti helyiségükben tartották meg együttesen az emlékünnepet. Zsuffolásig megtelt a nagyterem a tagokkal és az érdeklődőkkel. A Hymnus a vegyeskar jól adta elő. Stoller Ferenc örömeinek adott kifejezést a szép számban való megjelenésért és a márciusi eszmék folyton szem előtt való tartására kérte a hallgatóságot. Beszédét tetszéssel fogadták. Az ünnepi beszédet Geduly Henrik tartotta és ékes szólásával mindvégig lebilincselte a jelenlévők figyelmét. Remek beszédét mai számunk egész terjedelmében hozza. Ezután hatásosan szavaltak: Propper Ede, Kőszegi József és Beregi Dezső, Rendkívül tetszett a Hagymási Ilonka és Propper Sándorka gyermek szereplők verselése is. A bezáró beszédet Kéry József iparos olvasóköri elnök tartotta. Röviden összegezte az ünnepélyen hangoztatott magasztos eszméket, azok ápolására, az 1848-as félistenek megbecsülésére kérte a

hallgatóságot. Végezetül megköszönte a meleg érdeklődést és azon kívánságának adott kifejezést, hogy minden évben, soha nem lankadó lelkesedéssel ünnepeljék meg az iparosok és Nyiregyháza város más polgárai a nagy nap évfordulóját. Befejezésül a vegyeskar a Szózatot nagy hatás elérése mellett énekelte el. Az ünnepély után közvacsora volt, melyen 200—210-en vettek részt és felköszöntökben nem volt hiány.

A „Kereskedő-Ifjak Egylete”

magas színvonalu ünnepély keretében ülte meg Március Idusát. Az egylet tagjai teljes számban és városunk elkötelezői közül számosan — mint vendégek — jelentek meg, hogy meghallgassák Dr. Silberfeld hitszónok költői szárnyalásu ünnepi beszédét. A fiatal rabbi már több ízben adta fényes tanujelét nagy szónoki képességének, most ünnepi szónoklatával kivívta magának Nyiregyháza a „Klassikus szónok“ jelzöt. A hallgatóság mindvégig tomboló lelkesedéssel kísérte az ideális lelkü, hazafias érzelmü, aranyzáju szónok beszédjét. Nagy, nemes gyönyörtől estek el, kik ezt nem hallották. Kárpótlásul tárcarovatunkban adjuk a beszédét. A műsor második pontja a Beregi Dezső szavalata volt, mely méltón illeszkedett az ünnepély keretébe. A szó teljes értelmében jól szaval. A hallgatóság zajos tetszéssel honorálta szavallatát. Az ünnepély befejeztével Groák Ödön elnök vendégül látta az egész közönséget, mely vig poharazás közben, a toasztok egész seregével fűszerezve, (melyből jutott az elnököknek, az ünnepi szónoknak, a vendégeknek, a vendégfogadó egyletnek, az egylet tagjainak stb. szóval: az ottlevők közül senki sem maradt szárazon) a késő éjjeli, illetve kora hajnali órákig maradt együtt a legvidámabb hangulatban. Nagyban emelte az ünnepély szépségét a Lyachovits Sándor vezetése alatt közreműködött ifjusági dalkör, amely több ízben nagy hatást érve működött közre. Összegezve a fentieket: a Kereskedő Ifjak Egylete minden ízében sikerült ünnepélyt rendezett.

Az iparos-iffjak egyletében

Dokupil Gyula mondott talpraesett megnyitót, mely után Szabó Pál tartott nagy történelmi ismeretre valló beszédet. Kazimir Károly a Talpra magyar-t szavalta el gyujtóan. „Március 15“ verset Suhanesz Jenő adta elő ügyesen. Bajdik István az „Előre“-t, Steinberger Ignác pedig „A legszebb nap“-ot szavalta helyes hanghordozással. Zsigai Boriskában mindig több tehetséget látunk megnyilatkozni, most a „Rab“ elszavalásával nagyban járult hozzá az estély sikeréhez. 1848. márc. 15. című verset Kaszás György szavalta el tetszéssel találkozóan. Kis Andor megköszönte a hallgatóságnak a megjelenését és a hazafias eszmék ápolását ajánlotta. Az ünnepély kitünően sikerült, a terem zsuffolásig telt meg. A közvacsorán dr. Ferlicska Kálmán elnöklete alatt, mintegy 60-an vettek részt.

A szocial-demokraták

az „Otthon“ helyiségében gyűltek össze, hogy megünnepeljék a nagy napot, melyen a „Szabadság! Egyenlőség! Testvériség!“ eszméje diadalra jutott. Az „Otthon“ termeit zsuffolásig megtöltötte a nagyszámu közönség, — kik között sok volt a munkásnő is, — hogy zajos lelkesedéssel honorálja a szónokokat, szavallatokat. Nagyon kedves jelenet volt, midőn a 4 éves kis Bajdik Annuska egy asztalra felállva elszavalta a „Talpra Magyar!“ Percekig tartó tapsot, nagyon sok csókot és egy csokor virágot kapott — egy nem szocialista urí embertől — e liliputi olvtársnő. Valóságos beszéd és szavallat árban usztak az ünneplők. Igazán csak dicsérőleg lehet följegyezni, hogy egy-egy egyszerű munkás csak úgy öntötte magából a hazafias versek egész garmadáját. A szereplők közül kitünt Simonics József, de különösen Kazimir Károly, ki Kuton Benóni „Mesiás!“ című, drámai költeményének kitünő elszavalásával szünni nem akaró viharos tapsot aratott. A teljes műsort nagy terjedelmű volta miatt nem adhatjuk le.

Az ág. evang. népiskola

impozáns módon ünnepelte meg a dicső napot, nagyszámu előkelő közönség jelenlétében. Az ünnepély lefolyása: 1. Hymnus énekelte a tanuló sereg. 2. „Talpra magyar.“

Szavallta: Propper Sándor. 3. Alkalmi beszéd: Stoffan Lajos. 4. Talpra magyar. Énekelte: a vegyes kar. 5. Szavallatok: Előre: Kopcsó János. A legszebb nap: Pivnyik István. Mi a haza: Márkus Ferenc. A gólyához: Sipos Ferenc, Kossuth Lajos sirja: Budaházy László. Kik voltak a honvédek: Porubszky György. A Szabadsághoz: Gross Judit. A magyar nők régen: Dutrik Mária és Merkoszki Róza. Gondolatok március 15-én: Ruzsa Erzi. A magyar ifjusághoz: Kubacska Ilon. Egri lányok Szalai Lili, Honszerelem: Szita Etelka. Ha magyar vagy: Rotaridesz Irén. A magyar szó Farkas Etel. 6. Zárszó: Paulik János iskolaszéki elnök. 7. Szózat: Énekelte a tanuló ifjuság.

Ev. ref. egyház és iskola

a templomban tartotta meg ünnepélyét. A gyülekezet áhitattal énekelte el bevezetésként a Hymnus, mely után remek imát mondott dr. Bartók Jenő lelkész. Szabó Pál ig. tanító tartotta az alkalmi beszédet és ügyesen fejtette ki a nap nagy jelentőségét. Tóth Kálmán „Előre“ című versét Pataki Anna IV. o. t. ifju tüzzel szavalta el. Lukács Ödön: „Március 15“-ét Király Imre jól adta elő. Tied vagyok, tied hazám“-nak a gyermekkar által hibátlanul való előadása után a Talpra magyar-t szavalta el Fráter Iván V. o. t. határozosan. Végezetül a gyülekezet a Szózatot énekelte el.

A róm. kath. iskola

tanítói kara megfelelő teremmel nem rendelkezett s ez okból minden osztályban a tanító külön magarázta meg és méltatta a március 15-ödikének magasztos eseményeit. Hazafias dalokat énekeltek a növendékek tanítók beszéde előtt és után. A felsőbb osztályokban a tanulók egyes szavallatokkal emelték az ünnepély szépségét.

Az izr. népiskola

is — szokásához híven — kivette részét a nagy nap ünnepléséből. Az ünnepi beszédet Kohn tanítóné tartotta. Az ünnepély lefolyása: 1. Hymnus, előadta az énekkar. 2. A rab gólya Aranytól szavalja: Mandel Anna, 3. Iskolai ünnepély, Gáspártól szavalja Salzberg Berta, 4. Ünnepi beszéd, tartotta: Kohn Lajosné tanítónő, 5. Nemzeti dal, Petőfitől szavalta Sarkadi István, 6. Március Idusa, Kuton Benónitól, szavalta: Jakobovics Matild, 7. Mi a haza, Pósatól, szavalta: Liener Zoltán, 8. Szózat, éneklé: a gyermekkar. Az ünnepély szépszámu közönség előtt folyt le.

A gör. kath. népiskolában.

lefolyt ünnepélyen ünnepi beszédet mondott Iváncsó Emma tanítónő és Varga György tanító, szavalltak: Szohozsa László és Malinyák Mihály tanulók.

Kemecse község.

Kemecse község lakossága ezideig a március 15-ét úgy ünnepelte meg, hogy aznap reggel a református templomban meghallgatta a lelkész beszédét, egy pár iskolás gyermek szavallatát s aztán elment haza anélkül, hogy e nagy napon lelkesedésének különösebb kifejezést adott volna. A hazafisággal és szabadság iránti meleg szeretettel telt polgárság azonban ez idén ezzel nem elégedett meg, hanem maga is részt kívánt az ünnepélyből s elhatározta, hogy az ünnepélyt az eddigi szokásoktól eltérően délután tartja meg. Volt is láttatja az ünnepély áttételének, amennyiben ott volt azon Kemecse község csaknem összes lakossága. A meg nem jelentek valóban sajnálhatják távolmaradásukat, mert a hazafias lelkesedés valóban elfeledhetlenné tette a napot. Az ünnepély sorrendje a következő volt. Gyülekezés a község piac terén, innen zeneszó mellett példás rendben vonult a polgárság a Kossuth-szoborhoz, hol első a kemecsei polgárok dalárdájának éneke volt, ezután az ünnepély kiemelkedő része, Vitéz Ignác ref. lelkész hatásos és remek előadással tartott ünnepi beszéde következett, melynek befejeztével Juhász Ferenc és Csépan István gyujtó szavallata emelte még az ünnepély fényét s végül a dalárda éneke berekesztette azt. A szobortól a község főbb utcáin hazafias dalok éneklése és zeneszó mellett vonult a polgárság ismét a legnagyobb rendben kiinduló helyére, honnan szívében kiki lelkesedéssel eltelve távozott haza. Este a nagyvendéglőben társas vacsora volt, melyen a polgárok színe-java részt vett s az

éjféli óráig éltette együtt a hazát és szabadságot szebbnél-szebb felköszöntők mellett.

A kassai m. k. állami ifj. ipariskola önképző köre is kitünően sikerült emlék-ünnepet tartott. Az egész Európában elsőrendű hírnévre szert tett ezen intézet tanulói között sok a Szabolcs megyei is. A műsort a következőkben adjuk: 1. Hymnus (előadta ifj. dalkör). 2. Ünnepi beszéd (Jutov Lajos ifj. előnk). 3. márc. 15. költ. (Csernik András). 4. Edes apám költ. (Nagy Dezső). 5. Magyar nóták, vonós ötös (Nagy Béla, Csiki Ernő, Keller Ernő, Kovács János és Neuman Aladár). 6. Alkalmi beszéd (Hontye Miklós). 7. Nemzeti dal (ifj. dalkör). 8. Szent nyomok költ. (Winter Károly). 9. A vén cigány melód. (Goldberger Sándor). 10. Magyar népdalok (ifj. dalkör). 11. Zárszó (Ignáth Zsigmond). 12. Szózat (ifj. dalkör). A program minden pontja nagy hatást ért el és a szereplők valószínűleg ünneplésnek voltak kitéve.

Kisebb ünnepélyek

Ezeken kívül ünnepélyt tartott a leány internátus, a nőipariskola és városunkban lévő azonban helyszüke miatt fel nem sorolható többi intézet és egyesület is. Az egyes ünnepélyek lefolyása után a Korona szállodában gyülekezett össze városunk polgársága rang és felekezeti különbség nélkül ahol 350—400-an lehettek együtt. A felköszöntők egymást érték és megyénk, valamint városunk vezér férfiakra, az egyesült ellenzékre a 48-as honvédekre mondtak lelkes szónoklatokat. Nyiregyházán soha sem volt olyan lelkes a hangulat mint most. Nagyon sok olyan köz és magán épületen volt most zászló melyre máskor politikai okok miatt nem tűzték azt ki. De az egész vármegye szokatlan hévvel és melegséggel ünnepelt, alig van község, ahonnan értesítést ne kaptunk volna a nagy nap évfordulójának méltó megtartásáról.

Emlékbeszéd.

Tartotta: Geduly Henrik ág. ev. lelk. az ipartestületben.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Az a magasztos történet, a melynek emlékének minden magyar szívében kigyúl a honfiúi hála és kegyelet érzése, — 1848 március 15-ének története ma már oly ismerős, hogy az események részletes felsorolása e helyen legalább, a hol értelmes honfiak ülnek, teljesen szükségtelen. Ott él az ma már minden magyar szívében, mint a legszentebb hagyomány, a melyet apák fiaknak, anyák leányaiknak adnak át, hogy a magyar szabadság születése napját már a zsenge gyermekkor is boldog derével köszöntse.

Nem részleteket fogok hát én se Önöknek felsorolni, de igyekszom belehatolni a magyar szív hazafias mélységeibe és kimutatni, hogy ennek, ha csak a nemzeti történelem géniusza maga-magát nem akarta volna megtagadni, így kellett történnie.

* * *

A természetben, mikor az éjszaka lebozósította sötét szárnyait és mindent betakart velök, új nap költe előtt letünik minden csillag, elvész a hold sáppadt fénye is: csak egy csillag virraszt állhatatosan tovább, csak egy nem tér pihenőre mindaddig, míg csak a napnak nem adja át az égbolt feletti uralmat: és ez a tündöklő hajnalcsillag!

A népek életében is a zsarnokság kiterjesztett sötét szárnyai dacára, a nemzeti lét minden csillagának sötétbe merülése dacára ott virraszt egy-egy hajnalcsillag, a nagyok élő lelkiismerete, a próféta-lelkek, jó-sok, költők, nagy népvezérek ihletett szelleme, kik ébrentartják a nemzeti érzést és a jobb idők reménye fényét elhamvadni nem engedik.

Áldhatjuk a Gondviselést, hogy hazánk egére is küldött ily fényes hajnalcsillagot, nem is egyet, de sokat, s hogy ezek a nagyok, ezek a dicsők a nemzet élő lelkéből nem engedték kialudni a legszebb eszményeket, buzdítottak, lelkesítették, 1848 március 15-e által megteremtették a magyar népszabadság új hajnalát — és a mikor másként nem ment: élére

álltak a hadakozó nemzetnek is, elsők voltak odakünn, a véres harcmezőn is.

* * *

A véres harcmezőn! . . . , Óh, lelkem úgy elmereng, úgy felmagasztosul, ha erre gondolok. És gondolataimban, boldog merengésemben nem engedem háborgatni magam a törpe utókor gyáva bírálatával.

Mindig mosolygok azon az erőlködésen, a mely a Bécs felé hajlongók részéről jelentkezik, a midőn az 1848-as és 49-es idők nagy mozgalmait erővel „forradalom“-nak keresztelik el és nem engedik, hogy azok a hozzájuk méltó nevet, a „szabadságharc“ nevének kapják. Nem, nem szabadságharc, hanem forradalom volt az úgymond, forradalom a királyi trón, az állami rend, a százados nemzeti béke ellen! Én pedig azt mondom: nem forradalom, nem szabadságharc külön-külön, de mind a kettő együttvéve. Ha forni kellett, hát forrott a honfikebel minden lázító igazságtalanság, minden kiáltó zsarnokság ellen! Ha harcolni kellett, hát harcoltak a névtelen hősök, milliók nevében. milliók jogáért, ősi alkotmányért. És ha forrott a lánglelkű Kossúth, ha forrongott a haza tüzelkű Tyrtaeusa, Petőfi, ha a szó tüzevel, a kard vasával osztogatták az égető harci sebeket költők, államférfiak, honvédek, nemzetőrök: akkor ebbe a társaságba szívesen belépek én is és szívesen mondom: nos hát, forradalom volt az a még nagyobb forradalom, az erőszak ellen, de harc is volt — szívós, kitartó harc a szabadságért.

Mert mi körül folyt e harc? Tán valami újat, valami feleslegeset, valami megengedhetetlen túlzó, túltengő vágyakat akart vele teljesíteni a haza?

Egy pillantás hazánk történetének lapjaira, meggyőz az ellenkező felől! Azt akarta csak, a mi a halnak a víz, a madárnak a levegő, a virágnak a napsugár, a nemzetnek az élet, a mi nélkül nem nemzet, csak magasabb parancsra ödöngő embercsorda, vakon haladó tömeg, ostorral kormányozott nyáj lett volna: a szabadságot!

Igen! Ezért — és semmi másért nem folyt a harc. Senki se akarta a királyi trónt ledönteni, senki se a törvényszerint uralkodó felséges ház uralmát lerombolni, vagy a törvények hatalmát megszüntetni, vagy másokat úrú, királyul elfogadni, vagy más nemzetekhez csatlakozni, senki se akart e szép hazából idegen hordák részére prédát csinálni: csak jogot, alkotmányt a népnek, jogot szabadságot e nemzet fiainak, független felelős kormányt, szabad sajtót, önálló hadsereget, külön nemzeti bankot, törvény előtti egyenlőséget! Ha ezt nem kéri, nem óhajtja, nem akarja, megérdemli-e ez a nemzet a szabad nemzet nevet? Talán türte volna békén a rabláncot tovább?! Talán viselte volna csendesben átokverte sorsát, hogy idegen maradjon honán? Látjátok mit művel a rablánc? Caesarok uralma, Róma leomlott, — Napoleon dicsőségének tetőpontjáról bukott alá, — Oroszország züllik; és látjátok, mit művel a szabadság? Görögország egy egész világot áraszt el a művelődés fényével; Franciaország megnyitja a szabad fejlődés előtt egy egész évszázadra szólóan a sorompót, — Japán egymásután tépi le a dicsőség babérait! Amott irtózatossal robbajjal omlik össze az egyik, maga alá temetve Caesari Cári hatalmat, dinasztikus dicsőséget, családi reményeket. S össze omolnia kellett. Mert azt a korhadt épületet, a melynek fáját innen is, onnan is kiette a zsarnoki szu, a történelem géniuszának le kell fűjnia az idők végtelen talapzatáról . . . És szemünk láttára emelkedik ki a másik, a dicső Japán, a múltak kódéből, mint valami mithológiai habléány, a kit végzete évezredekre eltemetett az észrevétlenség hullámsírjába — de a legelső veszedelemre összeszedi minden erejét — két karja mintha egy-egy evezőerdővé válnék. irtózatossal csapásokat mér vele botor támadójára és mikor majd a zaj elül, mikor a diadal teljes, a büszke habléány, a felkelő nap országa, Japán, a világ rokonszenvétől kisérve — lát újra hozzá nemzetboldogító magasztos munkájához. És mi adott erőt, legyőzhetetlen erőt az egyszerű habléány két karjának? Hogy tudta szétmorzsolni ellenfelét? Mert szabad, mert lelkesülten szabad, és szabadságért élni, halni kész!

* * *

Ezt műveli a szabadság! 1848 március 15-ödikének hatása alatt adtak, de csak rövid ideig adtak szabadságot, alkotmányt hazánknak is. És ime, e rövid idő alatt, a szabadság levegőjében, bámulatos eredményeket ért el, századok mulasztását hozta helyre, törvényeket alkotott, a melyekhez még ma is, mint meg nem valósult ideálokhoz menekült a nemzeti élet.

De aztán, mint a madarat az ő tömlőc-tartója, ha kissé szárnyára engedte, nemso-kára az észrevétlen zsinóron visszarántja és kalitkába zárja, úgy tettek velünk is. Semmisnek mondták az alkotmányt, a fejedelmi ígéretet, a népszabadságot; vérbefojtották az első alkotmányos miniszterelnök hazafias törekvéseit, ellenünk lázították a horvátot, tót, rácot, oláhot s mikor e mindenfelől fenyegető veszély ellenében a nemzet ősi véres kardját széjjelhordozták az országban, és támadtak honvédő zászlóaljak, hősök, vezérek és bajnokok, hogy megvédjék a hazát: akkor a rend ürügye alatt bevonulnak ök és magokhoz veszik társul a most összeroppanni készülő orosz segítséget is! Hát akkor a mi harcunk forradalom volt? Forradalom talán még a muszka elleni harc is? . . . Óh hisz ez természetes önvédelem volt! A nemzeti lélek megsejtette, hogy itt a becsületről, a nemzet jövőjéről, évezredek szabadságáról van a szó és ez megtanította a százazreket, a nép egyszerű fiaitól kezdve fel az ősmagyar ivadékokig, a hazáért, az ősi szabadságért megvetni az életet és megszeretni a halált!

* * *

Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Egy új fuvallat lengett hát keresztül 1848. március 15-ödikén ez országon is. A nemzet meg akart újulni önmagában, meg akart teljesedni szabadságában, meg akart izmosodni alkotmányában, bizonyossá akart lenni függetlenségében. És az akkori idők szelleme összelelkezett a magyar haza ez eszményi törvekeseivel. Páris, Berlin, Bécs mind megéreztek ez új idők szellemének szárnyecapásait: a friss légáram áthatott a Kárpátok bércein is, szent vágyak tüzeit lövelte a nép ereibe, szent elhatározásokat a szívekbe, és mikor mindent elöntött, mindent tüzelt, mindent forralt, mindent lelkesített e szent tűz: akkor a lelkesedés árájában, a hazafiúi tűz mámorában a nemzeti géniusz felkentjei: egy Kossuth, Petőfi, Jókai, Irinyi állanak a mozgalom élére és ma 57 esztendeje, egyetlen egy dicső nap alatt, egy csöpp vér ontása nélkül, egyetlen egy seb okozása nélkül kivívják a sajtó szabadságát, Petőfi „Nemzeti dalát“ mint a szabadsajtó első termékét és a gyöngy papírlapot megittasult szívvel kapkodják ki egymás kezéből, estőre szavallja már egész Budapest, másnapra kelve az ország legtávolibb zuga és könnyben olvad fel a százados elnyomatás panasza, boldogság könyében — és támad egyhangú szent vágy és elhatározás a sajtószabadság elérése által a népszabadságra, az egyenlőségre, a politikai függetlenségre is.

Nép, a mely ily vértelenül, ily gyönyörűen, ily magasztosan vívja ki szabadságát: ne érett volna meg rá és ne tudná ezt méltán megbecsülni? Óh dőre gondolat! Hisz évszázadok óta a zavartalan szabadság levegőjén nőtt fel ez a nemzet, és évezredek múltjában kinek volt valaha rabszolgája, ha nem a saját szabadságának? . . . Gondolják meg, azok, a kik a hatalmon vannak és fent és legfelülről intézik e haza sorsát, hogy a magyar nemzet teljes szabadsága, teljes függetlensége, nekünk évezredek jogunk, a melyhez úgy hozzá nőttünk, mint az évezredek tölgy a hófedte Libanon bérceihez. Gondolják meg, hogy a ki a fejszét ennek a tölgynek a gyökeréhez csapja, az meg akarja ölni magát a nemzetet.

Önök pedig — mélyen tisztelt honfitársaim — a kik e dicső nap emlékét a hazafiúi kegyelet meg nem szünő hűségével évről-évre föllevenítik, legyenek áldottak ez elhatározásukért! Nőjjenek bele mélyen — ragaszkodjanak szilárdon a nemzeti jövőndő szabadságának, boldog fejlődésének talajához. A magyar iparos mindig hű harcosa volt a nemzeti lét igazságainak. Csalfa ígéretök, dőre gondolatok, hamis jelszavak soha se tudták megingatni e derék osztályban a hazafiasságot. Ne is ingassák meg soha, egyetlen egy magyar iparos szívében sem. Ne féljenek! Az

idők szelleme ismét új márciusi illatát ömleszt felénk! Szívjuk tudónket tele mélyen ez új nemzeti föllendülés tiszta levegőjével; álljunk mindannyian oda, ki vésővel, ki kalapáccsal, ki ekével ki pennával a nemzeti boldogulás szent művéhez, s fogjunk mindannyian kezét a haza felvirágoztatásában és akkor élni fog e hon és ismét boldog lesz rajta az istenadta nép! Így legyen! Éljen a haza!

Hangverseny és tánemulatság.

— Nagykovács, 1905. március 11. —

A farsang utolsó akkordjai Kállóból csengnek vissza, — méltó befejezése a hosszú farsangnak. Onnan keltezzük az utolsó referádát. A hosszú farsangot mindenki kihasználhatta s — indokoltan — kétkedve gondoltunk a nagykovácsi hangversennyel egybekötött tánemulatság sikerére. És nagyot csalódtunk.

A hangversenyről:

1. Grósz Marcsa olvasta fel „Egő“-től „A mai táncról“ című cikkét. A felolvasáshoz is kell művészet. Nincs könnyebb, mint elaltni valakit felolvasással, de a jó felolvasót a közönség figyelme kíséri s ha kitör a zajos tetszés nyilvánítás olvasás közben, mint ez most történt, több mint képességet dicsér.

2. Z. Szöcs Margit játszott magyar dalokat cimbalmon. Ezt a nem tökéletes hangszert teljesen kiegészítette izléssel összeállított s bravuros technikával előadott néhány magyar dala.

3. Goldberger Piroska adta elő Makkai „Szerenád“-ját. Mit mondjak róla? Élethűen, nyugodtan, minden elfogulás nélkül; — úgy nevetett, úgy ájultozott, mint egy jól nevelt bakfis, mert hát úgy is van.

4. „A vén cigány“-t Farkastól szavalta Z. Szöcs Lenke. A kitört viharos taps volt a jutalma, a szépen kidolgozott és átértett szavalláséért.

Ezek után még két szám jött. Schönberg Irén énekelte az „Aranyvirág“-ból a Románót a „János vitéz“-ből (taps után) részket, Dokupil Gyula pedig énekelte egy kérés dalt, a „Náni Nánit“; „A férjről és a nőről“ egész sorozat couplét. Mind a két játékost, mint a műsor mondja Dr. Csongor Gergely kísérte zongorán, pedig nem igaz, én kísértem. Na de hiszen a játékos dicsérete nem illeti a kísérőt. Kár, hogy Schönberg Irén hangján, a hozzátartozói minden gondossága mellett kifogott a múlt heti nedves, átható idő.

A tiszta, csengő hang helyett ezuttal fátyolozott hangot kapott a közönség és hogy mindamellett újra pódiumra hívta a megnyilatkozott tetszésnyilvánítás, nem csak a játékát dicséri, hanem a gyakorlattal szerzett biztonságát és technikát; a szünni nem akaró taps az ő energiájának a jutalma... és midőn „János vitéz“-ből a „Rózsaszál“-t énekelte, úgy lebillincselte mindenkit, hogy a rekedtségét nem is lehetett észrevenni.

Dokupil Gyulát egyenesen élvezet zongorán kísérni. A kérés dalt a „Kis császár“-ból vettük át és teljesen átalakítottuk (az utolsó napon) a zöld frakkhoz és a piros nadrághoz. Jó magamat is meglepett, hogy minden gyakorlat nélkül összevágunk. A „Náni Náni“ valamint a couplé sorozat a közönség állandó derültsége mellett ment, úgy hogy egy hozzá értő meg is kérdezte tőlem, hogy „egy zongorán alszunk-e ???!“ (Azt éppen nem, hanem Nagykovács egyetlen ágyát a partner ur elhalászta előlem.)

A tánemulatságról:

Nagy fába vágta a rendezőség a fejszét, mikor egy héttel a mulatság előtt a jótékonyság zászlóját szokatlan időben, farsang legvégén kibontotta. De nem vallott szégyent. Hogy mi ment az internátus javára, nem kérdeztem, hanem azt hiszem, úgy 2500 korona körül. Sok szegény gyermek hála könnye fog hullani a rendezőségért!

A tánc 5 óráig tartott. Mulatott mindenki. Mintha összebeszélte volna a közönség egyszerre készült fel hazamenni. De akkor ideje is volt. Künt világosság derengett és a vonat állomása messze van. A régi jó setecigány ott settenkedett s még a napfelkelte

előtt akart egy nótát. De sehogysem ment, mondtam is neki:

„Minden huron huz csak felet,
Minden nap egy nótát foled.“

Ő is letette a vonót. Én is leteitem a tollat jövő farsangig. Dr. Csongor Gergely.

Építetők figyelmébe.

A város belterületén, engedélyhez kötött építkezések esetén szinte az állandóság jellegével bir azon gyakorlat, hogy az engedély megadása iránt beadott kérvények — igen kevés kivétellel, — mind hiányosan vannak megszerkesztve s felszerelve, minek természetes következménye az, hogy a városi hatóság kénytelen azokat pótlás végett visszaadni.

Miután a visszaadással járó késedelem úgy az építetők, mint a vállalkozók kárával jár, szüksége merült fel annak, hogy a városnak érvényben levő építkezési szabályrendeletéből azon rendelkezések, melyek az építkezés iránti kérvényekre vonatkoznak, az építetők közönség tudomására hozassanak a következőkben:

Jogszabály az, hogy jogát mindenki csakis a mások előbb szerzett jogának sérelme nélkül gyakorolhatja. Az építkezési kérelmeknél mulhatatlanul szükséges tehát, hogy azokban a szomszédok meg legyenek nevezve, hogy ekként az építési bizottság által megejtendő helyszíni szemlére megidézhetők legyenek, s így módjukban álljon a tervbe vett építkezés ellen kifogásaikat megtenni, melyek a kérvény érdemleges tárgyalásánál a tanács által elbírálandók.

Eddig — a legtöbb esetben — nélkülözték a benyújtott kérelmek a szomszédok megjelölését s ezen hiány miatt minden egyes esetben kénytelen volt a tanács azokat pótlás végett visszaadni. Ez eljárásra vonatkozólag nem egyszer hangzott el azon megjegyzés, hogy „kár az ily kicsinységokért elodázni a helyszíni szemlét.“ Ezen felvilágosítás után meggyőződhetnek az érdekeltek, hogy a szomszédok neveinek be nem jelentése sokkal lényegesebb hiány, mint első felületes vizsgálódásnál látszik.

Igen gyakori szabálytalanság továbbá, hogy a kérvényekhez csatolt építési tervek nem a szabályrendelet helyes követelményeinek megfelelőleg készítettnek.

Az építkezési szabályrendelet 6. §-a ugyanis imperatívus kimondja, hogy az építési terv kell hogy magába foglalja az építkezés környékének, fekvésének és helyi viszonyainak tüzetes megismerésének szükségesek rajzok, — melyen a fennálló régi épületek feltüntetendők, — úgy szintén a készitendő épület alap-, kereszt-, metszet- és homlokzat rajzát. A fekrájz 1/500, az alap-, homlok- és metszet rajzok 1/100 arányban rajzolandók. Ezen építési tervek két példányban készitendők, s azokat úgy a vállalkozó építő-mester, mint az építetők kötelesek aláírni.

Ezen rendelkezések ellenőre az építési tervek — kivétel nélkül — csak egy példányban adattak be ez ideig, s egy-két kivételes esettől eltekintve, azokat az építetők alá nem irták. Pedig ezen rendelkezéseknek a szabályrendeletbe beillesztésére, következők képen annak betartására is igen nagy szükség volt és van. A tanács által jóváhagyott egyik építési terv ugyanis a város levéltárában őrzendő, a másik pedig az építkezés színhelyén mindenkor készen tartandó, hogy azt a városi hatóságnak ellenőrzésre hivatott közegei ott bármikor megtekinthessék, s ekként annak pontos betartását ellenőrizhessék. — Az építkezési terveknek két példányban beterjesztése, az ellenőrzés kigyakorolhatása végett elengedhetetlen. — Az építkezési szabályrendelet 11. §-ában foglalt azon rendelkezésből pedig, hogy a jóváhagyott tervek pontos végrehajtásáért az építetők és építő-mester egyetemleges felelősséggel tartoznak, önként következik, hogy a tervezetet az építő mellett, építetőknek is alá kell írni, mert ezen aláírás által vállalják el egyetemlegesen a felelősséget, annak pontos betartásáért.

A szabályrendeletnek ezek azon lényegesebb rendelkezései, melyeket az építetők közönségnek érdekében áll szigoruan betartani.

Tk.

Gyáriparosok hitelszövetkezete.

Értekezlet a kamaránál.

A kereskedelmi és iparkamarán vasárnap tartott szakértekezlet igen jelentőséges és hatásaiban Nyiregyházára is szerföltött fontos tervet vitatott meg.

Aki ismeri gyáripari viszonyainkat, tudja, hogy a legszilárdabb vállalatnak is mily nagy szüksége van a gyorsan megszerezhető, olcsó hiteleszközökre. Hiteligényeit pedig ezidőszert csak a legnagyobb gyárvállalatok tudják könnyen kielégíteni, melyek mögött legtöbb esetben pénzüintézetek, vagy nagyobb pénzesoportok állanak.

Ellenben a kisebb és közép gyárvállalatok hiteligényeket kielégítése tekintetében igen szomorú viszonyok közt vannak. Megfelelő kölcsönöket vagy igen terhes feltételekkel, gyakran pedig nem tudnak szerezni. Természetesen ez további fejlődésüket is megakasztja. E visszas helyzetben segíteni kívánó terv került tárgyalásra. Ez értekezleten, melyen Szent-Királyi Tivadar elnökléte alatt jelen voltak: Szabó Kálmán kamarai elnök orszgy. képviselő, Serli Ede, Polgár Zsigmond, Szávay Gyula, Lukács Ármin, Falk Lajos, Szántó Győző, Ifj. Schwarz Vilmos, Riesz Henrik, Szántó Sámuel, Podolszky Béla, Weisz Sándor, Trnka Gottlieb, dr. Rácz Lajos, Killer Ede, Sohler István, Sándor Mór, Engel N., Irsay J. stb.

Szávay Gyula kamarai titkár ismertette az értekezlet egybehívásának okát. Polgár Zsigmond kerületi királyi iparfelügyelő vetett fel egy eszmét, mely a gyáriparosok hiteligényei kielégítésére irányul. Az értekezlet előtt ismertetni fogja tervét.

Polgár Zsigmond iparfelügyelő hosszabb beszédben tárja fel a gyári vállalatok helyzetét hiteligényi szempontból. A nagy gyárak és a nagyobb gőcpontokban levő vállalatok csak boldogulnak, de a távolabbi vidéken, kivált a kisebb gyárak nehéz helyzetben vannak. Ha tudnak is kölcsönt kapni, az szerfelett terhes és drága. A vidéki pénzüintézetek bizalmatlanok mert egyes esetekben, melyeknél nagyobb összegekkel, elővigyázatlanul mentek be, néhány vállalatnál nagy veszteségeik voltak; évtizedekre kihat e bizalmatlankodásuk. Elmondja többek között, hogy a nyiregyházi pénzüintézetek pár évvel ezelőtt meg nem érdemelt nagy hitelt nyújtottak egy üzlet félnek, az elbukott, akkor aztán ezen pénzüintézetek fejtelenségükben neki mentek azon néhány iparvállalatnak, melyeknél érdekelve voltak és minden áron tönkre akarták tenni azokat, nyakra-főre felmondott követeléseikkel, hogy nem mentek tönkre egészen, bizony hogy nem ezen pénzüintézeteknek köszönhető. És a vállalatoknak távolabbi, fővárosi hitelforrásokhoz kell fordulniok, a melyek a sok utazással járó ügylettől, egy messze vállalatnak nehezen ellenőrizhetésétől huzódnak. Így a gyárvállalatok kellő hiteleszközökhöz jutni nem tudnak, a mi folytán gyakran jutnak válságos helyzetbe és nincs módjuk arra, hogy az esetleges kedvező viszonyokat kihasználva, fejlődjenek vagy legalább is csak lassu tempóban fejlődhetnek. Ez állapotokon segíteni kell. A segítséget hiába várjuk kívülről, Önsegélynek kell annak lenni. Legegyszerűbb, de egyuttal legbiztosabb módja, hogy a kerület gyárvállalatai szövetkezeti formában egyesüljenek, hiteligényeik kielégítése céljából.

Részletesen ismerteti ez eszme megvalósításának módozatait, egy ily gyárvál-

alati hitelszövetkezet működésének módját és hatásait. E szövetkezet, mely vagy az 1898. XXIII, t.-cz. kereteinek novelláris uton kiterjesztésével. annak alapján, vagy egész külön intézmény gyanánt létesülhetne — megfelelő, biztos és olcsó kölcsönt nyújthatna. új vállalatok létesítését, új ipazágak bevezetését elősegíthetné.

A jelenlegi pénzüzetek helyzetén sem ütne csorbát, sőt végeredményében a velük való noxusa és az általános fejlődés visszahatása révén azoknak érdekeit is előmozdítaná.

További, magasabb fejlődés lenne aztán, hogy az itt bevált intézmény példájára a többi kamarák is egyesítenék hasonló szervezetekbe gyárosaik, az egész aztán egy nagy központtal bíró országos hitel-szervezetbe egyesülne, így azáltal, hogy a magyar gyariparnak hitelgényei kielégítését egészséges, erős alapokra helyezné, annak fejlődését nagymértékben megkönnyítené. Ne várjuk a felülről jövő kezdeményezést, alkossuk meg, ha egyelőre szerényebb keretek közt is; fokozatosan fejlesszük tovább. Bizonyosra vehető: ily nagy jelentőségű közgazdasági akciót az állam is támogatni, segítyeiben és kedvezményeiben részesíteni fogja.

Szabó Kálmán kamarai elnök a kamara nevében köszönetet mond Polgár Zsigmond iparfelügyelőnek az üdvös eszme felvetéséért, annak megvalósítását mindenkép szükségesnek és hasznosnak látja. Szántó Samu, Falk Lajos és Sándor Mór, Szántó Győző üdvözlök a tervet, mely rég érzett hiányokat van hivatva pótolni.

Az értekezlet aztán, lelkesedéssel határozza el, hogy az eszme megvalósítását szükségesnek, kívánatosnak látja, annak előkészítésére, a megvalósítási forma és módozatok kidolgozására bizottságot küldött ki, az előkészítés ügyeinek vezetésére a kamara elnökségét kérvén fel. A bizottság által készített tervezet és javaslatok alapján már legközelebb ismét értekezlet lesz egybehiva és remélhető, hogy az új szövetkezet, mely a maga nevében a szövetkezeti mozgalom terén egészen új utat nyit meg, már rövid időn megvalósul, mert úgy a helybeli, mint a vidéki gyarvállalatok a legnagyobb ö-zmél fogadták eszméjét és jelentik ki készségüket a csatlakozásra.

A bizottságba Szabolcsvármegyéből Sándor Mórt választották be.

Felhívás előfizetésre.

Az évnegyed közeledte alkalmából, felkérjük lapunk azon járatóit, akik az előfizetési díjakkal hátralékban vannak, hogy ebbeli kötelezettségeiknek mielőbb eleget tenni sziveskedjenek.

Városunk és megyénk m. t. közönségét pedig arra kérjük, hogy lapunkra előfizetni sziveskedjék.

Az előfizetési feltételek a lap címlapjára olvashatók.

Tisztelettel

A SZABOLCS kiadóhivatala.

HIREK.

Képviselői gyűlés volt tegnap amidőn dr. Trajtler Soma elhalálozását sajnálattal vették tudomásul, főorvosul dr. Konthy Gyulát léptették elő s ezen kívül egy pár kisebb fontosságú ügyet láttak el.

Halálozás. Városunk lakosságát mélyen döbentette meg azon gyászír, hogy dr.

Trajtler Soma, a kiváló családapa, városi orvosfőnök, a tevékeny ember elhunyt. A temetés e hó 15-én óriási részvét mellett ment végbe, ahol a hatóságok, az egyesületek méltóan képviseltették magukat. Váratlan halálát nem csak a testületek, hanem nagyszámu rokonsága, ismerősei is gyászolják. Temérdek koszorút helyeztek ravatalára. Óriási részvéttel kísérte útjára az elhunytat városunk és megyénk közönsége. A család a következő gyászjelentést adta ki: Alólírottak mélyen megszorodott szívvel jelentjük a legjobb férj, apa, testvér és rokonnak dr. Trajtler Sámuel úr Nyiregyháza város orvosfőnökének, Szabolcsvármegye törvényhatósági tagjának és tiszteletbeli főorvosának, a nyiregyházi ág. h. ev. egyház másod-felügyelőjének, főgimnáziumi tanácsosnak életének 55-ödik évében, folyó március hó 13-adján történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei folyó március hó 15-ödik napjának délutáni 4 órájaka fognak a vasut melletti sírkertben az ág. h. ev. vallás szer-tartása szerint eltemettetni. Nyiregyház, 1905. március 13-adján. Áldás emléke felett! — Özv. Dr. Trajtler Sámuelné szül. Domján Zsuzsanna mint feleség. Trajtler Dzsó, Trajtler Zoltán, Trajtler Anna, Trajtler Tibor gyermekei. Trajtler János, Trajtler István, özv. Borsodi Károlyné, szül. Trajtler Erzsébet testvérei, családjaikkal. Özv. Kubassy Arthurné szül. Domján Róza, özv. Maurer Károlyné, szül. Domján Mari sógornök, családjaikkal.

A város tisztikara a következő gyász-jelentéssel bucsuzott el a minta hivatalnoktól: Nyiregyháza város tisztikara fájdalmas szívvel tudatja, hogy szeretett tisztársa dr. Trajtler Sámuel városi orvosfőnök 1905. évi március hó 13-án elhalt. A boldogult földmaradványai folyó hó 15-én d. u. 4 órakor fognak az ág. hitv. egyház szertartása szerint örök nyugalomta helyezettetni. Nyiregyháza, 1905. március 13. — Tisztársainak kegyelete örizzze örök álmát!

Egyháza is adott ki gyászjelentést: A nyiregyházi ág. hitv. evang. egyház közönsége a veszteség érzetével, őszinte megilletődéssel tudatja, hogy buzgó másodfelügyelője: tek, dr. Trajtler Sámuel ur f. hó 13-án, életének 55-ik évében rövid szenvedés utáni elhunytát. Vég-tisztelesség tétele f. hó 15-én d. u. 4 órakor a városház-utcai gyászházban fog megtartatni. Egyháza hálás szívvel örzi meg emlékét. — Legyen síri álma csendes, üdve zavartalan.

A Báró Hirsch Egylet következő gyász-jelentést adta ki: A „Báró Hirsch Mór” Jótékonyági és Önségélyző Egyesület nyiregyházi fiókja mély fájdalommal jelenti, hogy a köztiszteletben és nagyrabecsülésben állott, szeretett orvosa dr. Trajtler Soma folyó hó 13-án délelőtt, életének 56-ik évében, rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 15-én délután 4 órakor fognak az anyaföldnek átadatni. Nyiregyháza, 1905. március 13. Béke lengjen porai felett!

Nekorológ. Prok Lajos helybeli lakost súlyos csapás érte, amennyiben 19 éves Margitka nevű leánya e hó 17-én elhalt. Az elhunytat széles körű rokonság gyászolja.

A jégünnepély rendezősége a számadások betérjesztése mellett 61 K. 25 fillért adott át a koresolyaegylet pénztárnokának, mint az ünnepély tiszta hasznát. Azért ilyen megkésve, mert az ünnepélyre beszerzett, illetve Rois François és tsa a promontori pezsgőgyáros uraktól ajándékozott pezsgő csak most volt értékesíthető. A rendezőség egyszersmind őszinte köszönetét nyilvánítja ez uton is Ruzsonyi Pál, Eisler Károly, Kohn Ignác, André Gyula, Hauffel Lajos, Nagy Kálmán, id. Jóna Elek, Rouis François és tsa és Csap-kay Jenő uraknak, kik ajándéktárgyakkal voltak szivesek az ünnepély sikeréhez hozzá járulni.

Eljegyzés. Kovács László nagykállói (Ludastó pusztá) földbirtokos, tartalékos huszárhadnagy eljegyezte Klár Margit kisasszonyt Klár Andor földbirtokos kedves leányát.

Építetők figyelmébe. A tavasz bekövetkezése alkalmából egymást érik a városi hatóságnál az építkezés iránti kérvények, a melyek nagyrészen visszautasítottak hiányos felszerelésük miatt. A hasonló kellemetlen esetek elkerülhetése végett felhívjuk olvasóink figyelmét az e tárgyban kelt és egy szakértőtől eredő közleményünkre.

A Nyiregyházi Bessenyei-Kör f. hó 25-én este 8 órakor a koronában estét rendez. Műsor: I. 1. Rákóczi itthon. A Bleuer Rózsa-féle pályázaton nyertes költemény. Irta és előadja: Dr. Vietórisz József. 2. Schumann: Zongora négyes. Op. 47. Előadják: Grünfeld Vilmos (1. hegedű), Berkovits Jenő (viola), Bürger Zsigmond (gordonka) és Thomán István (zongora). 3. a) Herczföld: Emlékezés. b) Brahms: Von ewiger Liebe. c) Brahms: Volkslied, d) Massenet: Ouvre tes yeux bleus. e) Tosti: Quando cadran. Éneklő: Thomán István. II. 1. Novella. Irta és előadja: Herczeg Ferenc. 2. a) Chopin: Chant polonais. (5. sz.) b) Liszt: Magyar rapszódia. (12. sz.) Zongorán előadja: Thomán István. 3. a) Haydn: Adagio. b) Popper: Tarantella. Gordonkán előadja: Bürger Zsigmond. 4. Beethoven: Vonós-négyes. Op. 75. Előadják: Grünfeld (1. hegedű), Soproni (2. hegedű), Berkovits (viola) és Bürger (gordonka.) A műsor egyes számai alatt a terem ajtóit zárva tartja a rendezőség. Jegyek f. hó 23-ig válthatók dr. Popini Albertnál, és pedig tagok számára személyenkint 3 kor. 50. fill., nem tagok számára személyenkint 5. kor. 50 fill. elővételi árban. — Jegyek rendezés árban válthatók f. hó 23-tól 25-én este 6 óráig a Ferenci-féle könyvkereskedésben, s este 7 órától kezdve a pénztárnál, és pedig tagok számára személyenkint 3 kor.-ért, nem tagok számára személyenkint 5 kor.-ért. Kis páholy ára 14 kor., nagy páholyé 16 kor. Állóhely ára tagoknak 2 kor., nem tagoknak 3 korona. Műsor a pénztárnál 20 f.-ért kapható.

Sok a koldus című ujdonságunk ügyében vettük a következő levelet: Tekintetes Szerkesztőség! B. lapjuk legutóbbi számában olvastam egy hírecskét, melyben fel van panaszolva, hogy Nyiregyháza sok a kéregető és hogy ezért a rendőrséget lehet okolni. Kötelességemnek tartom a nagy közönség felvilágosítása végett egy esetnek az elmondását. A mult év utolsó napjaiban lakásom előtt állottam, amikor egy rendőr hozzám jött és illemtudó köszönés után kérdezte tőlem, hogy nem láttam-e erre egy rosszul öltözött embert menni. Majd tova sietett és egy rongyos alakot fogott el. Másnap találkoztam vele, amikor kérdezősködésemre elmondta a rendőr, hogy azért kereste az említett embert, mivel az egy házba kéregetési szándékkal bement. A rendőr elmondta, hogy már az ötödik utcán üldözte nevezettet és előzőnap látszott is rajta, hogy el volt fáradva. Meglepett ez a nagy igyekezet és kérdéseimre elmondta, hogy a rendőrfőkapitány minden gyanus egyén bekíséréséért 40 fillér jutalmat ad, ha pedig valamelyikük kerületében kolduláson érnek rajta valakit és a rendőr nem veszi észre, nem kíséri be a gyanus személyt, 5 korona büntetést fizetnek. Nem a rendőrségnél van tehát a hiba, hanem a nagy-közönségnél, mivel sokaknak közülök megcsik a szíve a sáránkozón és gyakran még az üldöző rendőrt is félrevezetik. Kár az ilyen kicsinységekből nagy dolgot csinálni, hanem a panaszkodó uraknak tessék a legközelebbi rendőrszemet figyelmeztetni, aki fogja ismerni kötelességét. A besurranó tolvajok és kéregetők ellen a rendőrség csak akkor tudja megvédeni a lakosságot, ha eljárásában a nagyközönség is segíti. Nyiregyháza, 1905. márc. 14. Mély tisztelettel L. J.

Purimi bál. A „Korona“-szálló disztermében f. hó 21-én a Benci Gyula zenekarának közreműködésével tartandó „Purimi“-bal az előjelekből ítélve igen sikerültnek ígérkezik. A rendezőség az erkölcsi s anyagi siker érdekében lázas tevékenységet fejt ki, hogy ez által is szolgálja a jótékony célt. Jegyek Eisler Károly, Kohn Ignác, Goldstein J. Sándor urak üzletében, valamint Zala Mór pénztárnoknál válthatók előre.

Öngyilkosság a férj sirján. Őszinte részvétet keltett ama gyászír, hogy a nem rég elhunyt Dövényi Gyula, volt itteni tanító özvegye, tegnap reggel, férje sirján meglötte magát. A férjét szerető, hű feleség nem volt képes elviselni férjének elvesztését, és e miatt való nagy bánatában akart az élettől megválni, de remélni lehet, hogy a gondos ápolásnak sikerül őt megmenteni.

A báró Hirsch egylet kegyelete szépen nyilatkozott meg dr. Trajtler Soma váratlan elhalálása felett. A végrehajtó bizottság f. hó 13-án rendkívüli gyűlést tartott, amidőn Schlichter Gyula elnök a megdőbbséte eseményt bejelentette. Dr. Zinner Jenő indítványa folytán egyhangulag mondta ki határozatát a bizottság, mely szerint mély fájdalomnak ad az egylet kifejezést szeretett orvosának elhunytá alkalmából, és ügybuzgó orvosának nevét jegyzőkönyvileg örököltette meg, azt a családdal közli és koporsójára koszorút helyez. Dr. Trajtler Soma elévülhetetlen érdemeket szerzett az egylet nyiregházi fiókjának megalakítása körül, és az egyesület fennállásának erős oszlopát vesztette el benne.

Mándoky Lajosnak: „Egy darab élet Budapestről“ című nyomás alatt levő könyve iránt nagy az érdeklődés. Egy pár napja bocsátotta szét a szerző előfizetési felhívását és máris az előjegyzők között találjuk a Kossuth-párt számos tagját, közöttük Leszkay Gyulát, a párt gazdáját, gróf Benyovszky Mórict, siklósi képviselőt. Megyénkbeli gróf Forgách Lászlót. Az újpártiak között Fáy Béla cs. és kir. kamarást. A néppártiakból: Udvary Ferencet. Továbbá: Leeb Károlyt, az Andrásyok gyóntató papját ny. 48-as kapitányt; Kublin Zsigmond hazánkiát, kit a külföld mint a csillagászati törvények elsőrendű szaktekintélyét ismer; Schmidt Károlyt, a Royal vezérigazgatóját; Rády Maller Miklóst, ki hazánkba azon telefont akarja bevezetni, mely le is írja, mit a felek beszélnek. Doernberg Viktor berlini-, Geiringer budapesti híres mérnököt, Csanádvármegye törv. hat. bizottsági tagját, Dr. Ormay kir. tanácsost, Koritnyica, Dr. Kallós Jenő, Csiz hivatalos fürdő igazgató-orvosát, Paskusz Miksát, a tudományos szocializmus kiválóságát és az ország minden részének irodalom-pártoló közönségét.

Okirat hamisítás. Schildkraut Kelemen hagymádfalvi lakos, tintakészítő egy a Kertész főkapitány aláírásával és hivatalos pecsétjével ellátott könyöradománygyűjtési ívvel sorra házalta a tanyákat, és pedig szép eredménnyel, mert rövid 1—2 óra alatt már egy zsák gabonája volt. Palic r. biztos igazolásra szólította fel a gyanus külsejű alakot, mire az bátran előmutatta a névaláírással és pecséttel ellátott engedélyt, melyet Palic megvizsgálva Schildkrautot magas pártfogásába vette és bekísérte a kapitányságra, mert úgy az aláírás, mint a hivatalos pecsét hamisítva volt. — Rendőrségünk Schildkrautot a járásbírósnak adta át további intézkedés végett, és nyomozza az állítólagos bűntársait.

Gyanus eset. Barkóczi Mihály kemecei lakoshoz beállított egy ember, és 1 darab 1 éves pej szőrű mén csikót hagyott addig nála, míg dolgait a faluban elvégzi. A magát mezőladányi lakosnak mondó ember maig sem tért vissza, sőt az ottani előjáróság sem tud a dolgról semmit. Valószínű, hogy a ló lopásból származik. Tulajdonosa a község házában veheti át.

Elcsipett tolvaj. Folyó hó 4-én betörték Rosenthal Gyula kereskedésébe és nagyobb mennyiségű árut tolvajlottak el. Úgyes nyomozat után Maleskovics János rendőrbiztos, Tamasószki József helybeli lakos személyé-

ben derítette ki a tettest. Ugyanekkor megállapította a rendőrség azt is, hogy a vasuti állomáson múlt évi december hóban elkövetett lopásnak is ő a tettese. A második és első osztályu kocsiából Tamasószki akkor a függönyöket lopta el és az ülésekről a bőröket hasogatta le.

Megszökött elmebeteg. Nagy Ferenc elmebeteg 35 éves kereskedősegéd megszökött a nagykállai tébolydából. Ezen közveszélyes embert elfogás esetén a községi előjáróságához kell bekísérni.

Eltűntek. Kanalas János döghei, és Nyiri Gábor nyiradonyi lakosok eltűntek

Uj találmány. Mandel Rezső, Báró Lipót és Reszler László nyirbátori lakosok, hulladékot kemencét jelentettek be szabadalomra. A Szabadalmi Ertesítő szerint a hozzá hasonlók felett azon előnye van a találmánynak, hogy a hullából, annak elhamvasztása előtt az iparilag értékesíthető zsiradék kiolvasztatik és összegyűjthető. Ugyanis a kemence huzamát az égetés megkezdésekor toló lemezek csapóajtók segítségével úgy szabályozzák, hogy a füstgázok, a hullák felvételére szolgáló teknőnek csak alsó részét hevítik és a hullák felvételére szolgáló teknőnek csak alsó részén áramolnak keresztül, miközben lassu felmelegítés által előbb a hullában levő zsiradék kiolvad és megfelelő vezetéken eltávolítatik. A kiolvasztási folyamat befejezése után a hullák elhamvasztásához szükséges nagyobb léghuzamot állítjuk elő. A találmány állati hullák megsemmisítését célozza.

A máktermelés, megyénkben is szépen terjed és jól jövedelmez. Vannak olyanok is, akik kedvezőtlen termési tapasztalatokat szereztek, ennek oka azonban a talajnak helytelen megválasztásában és a hibás művelési módban található fel. A kassai gazdasági tanintézet tanárai kísérleteket folytattak e tárgyban és a következő megfigyeléseket közölték lapunkkal:

A mák talaj iránti igénye meglehetősen nagy, amennyiben jó termést csak azon esetben ad, ha jó erőben levő talajon termeljük azt. Leginkább megfelel igényeinek a mélyrétegű középkötött humuszos vályog és homok. A száraz homokos a nedves kötött anyagot nem szereti. Legjobb előveteménye a trágyázott kapás, azonban maga is kapás növény lévén, ilyen után ritkán következik. Legtöbbször trágyázott takarmány vagy tavasi kalászos után friss trágyába kerül. Lóhere, lucerna után friss földbe is vetik. A mák termelésénél kiváló gondot kell fordítanunk a talaj őszi megművelésére, annál is inkább, mert a mák alá tavasszal szántani — annak korai vetése miatt — úgyszólván nem is lehet, de minden esetre hiba is volna. Az elővetemény lekerülte után egy lehető csekély gyomirtó tarlóhántást adunk s ha istállótrágyát alkalmazunk a mák alá, azt még ősszel alászántjuk, hogy tavasszal csak extrirpátort kelljen használni. A mák a legnagyobb mértékben elbirja, sőt meg is hálálja a trágyát, tehát alája direkte jól megtrágyázzuk a talajt. Ha az előveteményt trágyáztuk volna meg, helyesen járunk el, ha az őszi szántás alkalmával k. hoidanként még 100 kg. 18—20%-os szuperfoszfátot szórunk el és azt beboronáljuk, ha azonban sem a mák alá, sem pedig annak előveteménye alá nem használtunk istállótrágyát, úgy a szuperfoszfátot kívül még 50—60 kg. chilisalétróm is használandó. A szuperfoszfátot tavasszal is lehet alkalmazni az extrirpálás előtt. A talaj a mák után igen jó fizikai állapotban s jó trágyaerőben van. Utána rendesen buza következik.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete f. é. április 30-tól május 2-ig rendezti Sopronban III. országos borvásárját. Ezt megelőzőleg a múlt hóban tartotta a pozsonyi II. orsz. borvásárt. Ezen a borvásáron több mint 200 termelő közel 600 borfajtaival vett részt; a vásári eredmény a legvérmesebb reményeket is meghaladta. Ez azonban ez még csak a kezdet. A felkeltett érdeklődést ébren kell tartanunk. Köztudomás szerint még tetemes azon bormennyiség, amely országszerte eladatlanul a termelők pincéjében hever. Nagyon ajánlatos tehát, hogy a termelők a III. országos borvásáron készleteikkel megjelen-

jenek, melynek sikerére az eddigieknél még nagyobb szabású intézkedések tétettek. Sopron mint határszéli város és mint egy jeles termelési és kereskedelmi gócpont, ily vásár rendezésére kiválóan alkalmasnak tetszik. E borvásáron kívül az idén több országos jellegű borvásár tartatni nem fog, vagyis ez évben több alkalmá ily kedvezmények kihasználására a termelőnek nem lesz. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete“ igazgatósága Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám, ahová a levelek és borbejelentések intézendők.

Hirtelen halál. Züssman Mór volt tanító a Kisvárdra felől jövő vonatról leszállva a Pest felé induló vonatra akart felszállni, de a coupé lépcsőjén megtántorodott, és az őt kísérő 10 éves fia karjai között meghalt. A megejtett boncolás szerint szív-szélhűdés érte.

Haza toloncolták Amerikából. Ényfi László berceli lakos még a múlt év őszén kivándorolt Amerikába, azonban a partra szállásnál megállapították róla hogy sérve van s így vissza is irányították azonnal. A napokban ért Nyiregyházára, azonban az oda és vissza való utazás annyira megviselte, hogy súlyos betegen ápolják az Erzsébet kórházba.

Hajójegyek Amerikába. Fiméből Newyorkba legközelebb március 30-án a „Kárpátia“ és április 13-án az „Ultónia“ gyorsgőzösök indulnak. A nagy kényelemmel berendezett oceánjárókon a hajóstársaság különös gondot fordít az utasok ételmezésére. A hajójegy árában befoglaltatik két napi ellátás Fiumében és teljes ellátás a hajón. Az „Adria“ személyszállító osztálya (Budapest, Vigadó-tér 1.) a belügyminiszter rendelete értelmében az utlevéllel ellátott kivándorlóknak Fiumén kívül a többi európai kikötő bármelyike felé is adhat hajójegyet, ennél fogva a külföldre előleget küldeni nemcsak felesleges, hanem kockázatos is, mert az onnét érkező hajójegyet, levelet és nyomtatványt a megfelelő belügyminiszteri rendelet értelmében, a hatóságok minden egyes esetben elkobozzák.

Szerkesztői üzenetek.

E. Helyben, Közleményének rövidesen helyet szorítunk. Szépen festi az első ibolya talása feletti örömeiket. Jövőben azonban hosszabb dolgokat írjon, mert a mostani kissé rövid.

Ifj. T. E. Kolozsvár. Megkaptuk. köszönjük. hamarosan jönni fog.

Ifj. B. L. Helyben. Szívesen üdvözljük munkatársaink sorába. Most az alkalmi közlemények miatt, legjobb igyekezetünk mellett sem tudtuk le közölni. Egy kis türelmet kérünk.

K. M. Helyben. Sajnáljuk de e héten annyi kéziratunk van, hogy lehetetlen szép dolgozatát leadni. Jövő számban hozzuk.

Több levélre a jövő héten válaszolunk

Nyilttér.*)

Opris Cszkár úrnak

Helyben.

Megbizása folytán igazoljuk, hogy Deutsch Menyhért úr, nyiregyházi kereskedő azon becsületsértését, melyet ön ellen Nyiregyházán f. hó 13-án délelőtt a takarékpénztár helyiségében elkövetett, előttünk, mint az ön megbizottai előtt, bocsánatot kért s oda nyilatkozott, hogy a kérdéses alkalommal igen felindult kedélyállapotban, meggondolatlanul gyanusította önt meg.

Nyiregyházán, 1905. március 14.

Teljes tisztelettel:

Kovács Béla s. k.

Kovács Géza s. k.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

Tekintetes Szerkesztő úr!

A berceli ev. ref. egyház tanácsának 1904. évi november 27-én hozott alábbi határozatát azzal a tiszteletteljes kéréssel küldöm, hogy azt b. lapja legközelebbi számában mindazoknak elretentéseül, akik a választási türelmetlenséget a kornak, s az egyházi politikai törvényeknek oly ragyogóan kisérgő szellemével szemben előszeretettel terjesztési törekvésnek, közétenni kegyeskedjék.

Az ügy előzményei és részletei csak annyiban érdekelhetik a nagyközönséget, hogy a szóban levő templom hely a Kömmerling és Okolicsányi család jogelődjeinek ajándékából került az ev. reform. egyház tulajdonába, azzal a világos kikötéssel, hogy a 18-ik század végén kihalt Olasz és a Kömmerling család őseinak örök pihenő helyeül szolgáló sírbolt megháboríthatlan és sértetlenül fentartandó.

A kérelem ellen, amelyet a határozat további tartalma ezen jellegétől megfoszt, kifogásunk nem lett volna. De az alig megfajtható elfogultság, csaknem vallási vakág méltán felháborít, s amennyiben az egyháztanács sovín gondolkodása és türelmetlensége ellen a nagykállói főesperesi hivatalnál orvoslást nem tudunk kieszközölni, indítva érezzük magunkat arra, hogy az ev. reform. egyház lelkészeinek veszedelmes irányu szellemére a nagyközönség elfogulatlan véleményét kikérjük.

Csak természetes, hogy őseink iránti kegyelet lerovásában a jövőben is kizárólag saját lelkiismeretünk és hitünk benső szavára fogunk hallgatni.

A középkori szellemben hozott határozat egész terjedelmében következően szól:

Kivonat

a berceli ev. ref. egyháztanács 1904. évi november hó 27-én tartott gyűlésének jegyzőkönyvéből:

5. Tárgyalás alá került a Kömmerling család templomunk közvetlen közelében és kerítésében lévő sírboltjának a f. évi halottak estéjén történt kivilágítása.

Egyháztanácsunk felkérni határozza a Kömmerling család községünkben élő tagjait, hogy tekintettel arra, miszerint a sírok kivilágítása, mint az ev. ref. egyházunk szellemével s tanaival különben is ellenkező, sőt a keresztyénség igazi szellemével is ellentétben álló szokás, hiveink s egyháztagjaink megbotránkoztatására szolgált már ez alkalommal is: sziveskedjék a fent tisztelt család más alkalommal a tüntetés jellegű kivilágítástól tartózkodni s az ősök nyugodalmát s az élők békéjét egyaránt szolgálni és fentartani, mint eddig anyai éven át, ezután is a sírbolt kivilágítása nélkül.

Jegyzette: A kivonat hitelül: Kovács István, Korocz József, lelkész. eh. jegyző. Farkas Antal, főgondnok. (P. H.)

A tekintetes Szerkesztő úr tisztelő hive: Bercel, 1905. március 11.

Horváth József,
mérnök.

A Kömmerling család megbizottja.

Hölgyek figyelmébe!

Van szerencsém a hölgy közönség szives tudomására hozni, hogy a tavaszi bevásárlási utamból haza érkeztem és raktáramat kiváló szép Női-, leány felöltők, valamint kalap ujdonságokkal látam el és azok a mindenki által elismert legolcsóbb árak mellett szerezhetők be, melyek megtekintésére a hölgy közönséget tisztelettel meghívom.

Rózsa Lajos utóda,
női divatáruháza.
Nyiregyháza, Pazonyi-utca.

Hirdetések.

Interurbán telephon szám 105.

Megérkeztek

a tavaszi ujdonságok:

kalapok a legújabb formában, utolsó divatu női és férfi **cipők** óriási választékban, ugyszintén a legizlésebb **nyakkendők**, **Hammerli keztyük**, **ingek** a legfinomabb kivitelben és minden a férfi-divat körébe tartozó cikkek. Árui minőségéről és a legszolidabb üzleti elvekről tanuskodik az **1868-ban alapított üzletem** jó hírneve.

Friedmann Sándor
utóda **Fülöp Dezső.**

Felhívás!

A folyó hó 12-én megtartott szűkebb körü értekezlet határozata értelmében felkéretnek mindazon úrak, akik a „Budapest Székesfővárosi Takarékszövetkezet” tagjai, hogy **f. hó 26-án vasárnap délután 4 órakor** a Kiskorona (Fried Salamon) éttermében megjelenni sziveskedjék.

A kiküldött bizottság.

Telefon szám: 114.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a közkedvelt

csillag védjegyű női- és férfi-nyakkendők

elárusításával Nyiregyházán kizárólag

EISLER KÁROLY
cipő és divatáru kereskedőt

biztam meg, hol nyakkendőim állandóan a legutolsó divat szerint kaphatók.

Tisztelettel

BERLIN. T. H. STERN BÉCS.

Angol férfi-szővet raktárt

sikerült olcsó árban megvennem, amelyet vevőkörömnek

bámulatos olcsó árban

szándékozom rendelkezésére bocsájtani. Ajánlom mindenkinek, hogy szükségletét beszerezze, amíg ezen alkalmi vételből tart.

Tisztelettel

Zöldség-tér.

Práger Károly.

**Legjobb
szépitőszer!**

**Hölgyek
részére
nélkülözhe-
tetlen!**

A női szépség

elérésére, tökéletesítésére és fentartására legkitünőbb és legbiztosabb a vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmazó, teljesen ártalmatlan, minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerkereskedésben kapható

Ezen világ-hírű arc-kenőcs eltávolít szeplőt, máj-foltot, pattanást, miteszert és más minden bőrbajt, sőt ráncokat, himlőhelyeket is. Az arcot fehérré, simává és üdévé varázsolja.

Ára: kistégely 1 kor.

nagy 2 kor. Margit

hőlgypor (3féle színben)

1 kor. 20 fill. Margit

szappan 70 fill. Margit

fogpép (Zahn pasta) 1 kor.

Margit arcviz 1 korona.

Póstán utánvétellel vagy a pénz előzetes beiktatása által küldi a készítő:

Földes Kelemen gyógyszerész, Arad

Főraktár Nyiregyházán: Korányi Imre

Márton József, dr. Szopkó Dezső, és

Török Gyula gyógyszerészeknél.

FÜLDÖS MARGIT-CREME

**Csodás,
gyors és
biztos hatása.**

Törv. védve.

**Óvakodjunk
utánzatoktól!**

**A cséplési idényre
egy megbízható
gépészt keresek.**

Fleiner Lajos.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen olyan ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszé, anélkül, hogy a legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghálátatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugastnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve köldetik meg, aki címét egy levelező lapon tudatja. Borfajú szőlőültvények is még nagy mennyiségben kaphatók lezállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és feljebb olesó árban és „Delaware“ sima, ültetéshez és ebből borminta.

Érmelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, Biharmegye.

HA lakadalmi meghívó, névjegy, levélpapír cégnyomással, rovatos iv, alapszabály vagy más eféle, falragasz, gyászjelentés, évi mérleg, számla űrlap stb. stb.

az élet szükségleteiben előforduló bármilyen nyomtatványra van szüksége, forduljon bizalommal a

PIRINGER JÁNOS
könyvnyomdájához
Nyiregyháza, Városház-palota

hol olesó árszámítással esinos kivitelű nyomtatványok készülnek, mindenkor a megrendelő kívánsága szerint a legmodernebb előállításban.

Kész nyomtatványok raktára.

A nyomdával könyvkötészet is van összekötve.

Saját magát károsítja, aki szőlőültvény szükségletét nem fedezi a

Küküllőmenti Első Szőlőültvénytelepnél.

Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, Nagy-küküllő megye.

A telep oltványait az elmúlt száraz nyáron naponta több mint 2 millió liter vízzel öntözte, miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy tanuló leány felvétetik a női kalap elkészítéséhez, Rózsa Lajos utóda divat üzletében.

Tavaszi idényre!

Már megérkeztek

KREISLER SIMON

divatáruházába

a legmodernebb női kelmék, remek kivitelű Blous selymek, valódi szintartó silk zefirek, gyönyörű mintájú fanciá battistok s Delinek.

Ajánlom továbbá dúsválasztéku menyasszonyi kelengyéimet valódi szépeességi Damaszt grádlík, fehér, színes asztalkészletek, Kanavászok. Különösen ajánlom a legjobb keletnek örvendő lilium vásznaimat, melyekből évente igen nagy mennyiséget hozok forgalomba.

Nagy készletet tartok futó- és szalonszőnyegekből, bútor kelmék, Madracz grádlík. Selyem és Kaschmir paplanok. Csipke és szövet függönyök. Alkalmi vétel gyapjuszövetekből férfi és fiú öltönyökre.

Szükségesnek találok még megjegyezni, hogy nagy súlyt helyezek különösen arra, hogy üzletemben elkerülhetetlenül magyar ipar árucikkeket hozzak forgalomba, a többek között kötött és szövött áruimat, úgymint férfi, női és gyermek patent harisnyákat egyedül csak is a váczi szövő és kötő gyárból szerzem be, melyekből mindenkor nagy készletet tartok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásomról üzletem 52 éves fennállása nyújt biztosítékot.

Becsés bevasárlásait készséggel elvárva, maradtam

legmélyebb tisztelettel

KREISLER SIMON.

Üzlethelyiségem a Tester cukrászattal szemben.

ÚJ ÜZLET! SZOLID ÁRAK!

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség szíves tudomására hozni, hogy Nyiregyházán, a Korona épületben, a (MEISELS és SALGÓ cég volt helyiségében)

POSZTÓ ÜZLETET

nyitottam és azt a legdivatosabb gyapju és valódi angol szövetekkel szereltem föl.

Sok évi, a helybeli piacon szerzett tapasztalatom és ismeretségem lehetővé tették, hogy raktáramat a legujabb és legdivatosabb szövetekkel lássam el, úgy, hogy a legkényesebb izlésnek is minden tekintetben megfeleljek.

A n. é. vevő közönség szíves pártfogását kérve s magamat jóindulatukha ajánlva, vagyok tisztelettel

PREISZ BERTALAN.

Óriási választék!

Pontos kiszolgálás!

Telefon szám 93.

Telefon szám 93.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy **üzletemet eladóvá tettem** s hogy az **áruraktárt kisebbitsem**, az alanti árukat, ugymint: a legújabb divatu valódi lioni női blous-selyem méterje 2 kor. Himalaya tavaszi nagykendő 10 kor. Glasse keztyük 1.40 kor. Hosszu harisnyák 80 fillér. Chevaux, Box fűzős és gombos divatos cipők 13 koronáért és az összes

férfi divatcikkek

óriási választékban

hasznoló áráért.

Továbbá mintegy **3000 méter** divatos **angol és hazai öltöny és felöltő** szövetet 3 koronától kezdve bocsájtok a n. é. közönség rendelkezésére.

A nálam vásárolt szövetekből egy teljes öltöny elkészítése 16 koronába kerül.

Tisztelettel

KEREKES PÁL

férfi divat-üzlete és szabósága
Városház-utca 3.

Nagyobb vállalat miatt az üzlet eladó és a helyiség kiadó.

GYORSAN

lohasztja a test elzsírosodását, ártalmatlanságáért jót állás. Thile soványító theája, miről legjobb bizonyítványok tanuskodnak.

Helyben csomagja 2 K.

Vidékre 2 kor. 50 fil.

Bérmentve, utánvét mellett kapható

=Török József=

gyógyszertárában, Budapest, Király-utca.

Hirdetések

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban.

A természet kedvelőinek!

Tarcali telepünk a kereskedelmi, kerti és dísznövények jól gondozott és gazdag gyűjteménye

Erfurti és egyéb magvaink

a legfrissebbek, a mellett meglepően olcsók és minden 5 koronát meghaladó rendelés portómentes.

Legnemesebb rózsafajok

szümpompázó változatban. Köztük több újdonság is.

Pelargóniák legbecesebb fajai. Szamócák.

Magastörzsű **köszméte- és ribizke-fák.**

Több millió fajtiszta, dús gyökerű gyümölcs- és díszfa-csemete.

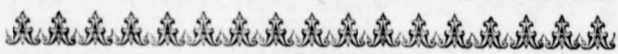
Minden talajban diszló téli évelő virágfajok. Szőlőkötéshez legalkalmasabb jutafonál és egyéb kertészeti különlegességek.

Kertek díszítése, átalakítása és építése a legmodernebb ízlés alkalmazásával. Levélbeli megrendelésre a legpontosabban, szolgáljuk ki vevőinket.

Eötvös Lajos és Társai

kereskedelmi kertészete **Tarcal** (Zemplénmegye).

A legszebb alaku és legnagyobb súlyú takarmányrépáért és konyhakerti terményért 50, 20, és 10 korona jutalom aranyban.

Új! Új! COOK & JOHNSON

amer. szabadalm, tyukszemgyűrűje.

A jelenkor legjobb és legbiztosabb szere, nagyszerű hatással és azonnal esilapítja a fájdalmat, — Kapható minden gyógyszertárban Ausztria-Magyarországban. 1 darab borítékban 20 fillér, 6 darab kartonban 1 korona, postai küldés esetén 20 fillérrel több. — Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszertára **Budapest, VI., Király-utca 12.** — Központi raktár Magyarország-Ausztria részére: „**A szamaritánushoz**“, Grác.

1904. évi termésü bab (paszuly)

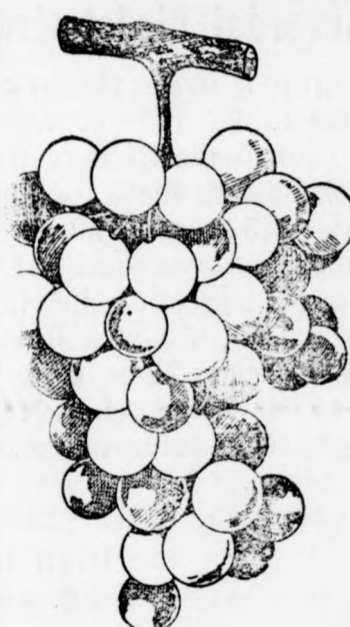
nagyban és kicsinyben

kapható

Hegedüs Ignátz és társai

cégnél Nyiregyházán.

„Milleniumtelep“ Nagyösz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, aki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, amely szőlőiskola állami segélylyel és állami felügyelet mellett létesült.

Táncitanítási jelentés.

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

táncitanítási óráimat

a központi elemi iskola dísztermében **f. évi március hó 8-án** megkezdtem.

Beiratkozások a tanfolyamra elfogadtatnak Piringer Jánosné urnő könyvkerekezésében.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve maradtam Nyiregyházán, 1905. évi március hóban.

mély tisztelettel
Alföldy Károly,
táncztanár.

5000 FORINT JUTALOM

szakálnélküliek és kopaszoknak.

Szakál és haj 8 nap alatt a valódi dánországi „**Mos-balzsam**“ által fiatal, öreg, férfi és nő csak a „**Mos-balzsamot**“ használja szakál, haj és szemöldök növesztésre, mert bebizonyult tény, hogy a „**Mos-balzsam**“ a modern tudomány egyedüli szere, mely bedörzsölés által a hajpüpiákat annyira befolyásolja, hogy a haj azonnal kinő. Ártalmatlanságáért szavatolunk. **Ha ez nem igaz, fizetünk 5000 forintot készpénzben minden szakálnélkül és kopasznak, a ki a „Mos-balzsamot“, hat hétig siker nélkül használta.** Cégünk az egyedüli, mely ilyenemű szavatosságot vállal. Orvosi leírások és ajánlatok. Utánzásoktól óvakodni kell.

„Mos-balzsam“ -val eszközölt kísérleteimre vonatkozólag értesíthetem, hogy avval teljesen meg vagyok elégedve. Már 8 nap után kinőtt a haj és dacára annak, hogy a haj világos és puha volt, mégis erősnök mutatkozott. Két hét után a szakál természetes színét vette fel és még csak akkor tűnt ki a balzsam felette kedvező hatása. Köszönetem kifejezése mellett vagyok I. C. Dr. Tverg Kopenhága.

„Én alulírott a valódi dánországi „Mos-balzsamot“ a haj előhívására mint esalhatatlan szert mindenkinek ajánlhatom. Hosszu ideig erős hajhullásban szenvedtem, olyannyira, hogy teljesen kopasz részek keletkeztek. Miután azonban 3 hétig a „Mos-balzsamot“ használtam, a haj kinőtt, sűrű és erős lett. M. C. Andersen Ny. Vestetgade 5. Kopenhága.“

1 csomag most 5 frt Diszkrét csomagolás. A pénz előleges beküldése vagy utánvétellel kapható. Megrendelhető a világ legnagyobb különlegességi üzletében:

Mos-Magasinet, Kopenhage 346. Dánia.

(Levelezőlap 19 fillér, levélre 25 fillér porto.)

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A magy. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynökségénél

BUDAPEST, V. Váci-körút 32.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

KÜLÖNLEGESSÉGI

mindennemű **gazdasági gépek, műszaki cikkek** és **malomberendezések** előnyös feltételek mellett beszerezhetők és raktáron is találhatóak

LICHTMAN VILMOS cégnél

ki birtok eladási és bérbeadási ügyvitelket is elvállal.

Főüzlet: **Nyiregyháza**n Gróf Károlyi-téren.
Fióközllet: **Mátészalkán**.

289/1905.

Árverési hirdetés.

Alantírott a nyiregyházi kir. járásbírósa 1904. V. 1788/6. sz. végzése folytán közhírré teszi, hogy a vagyonbukott **Goldstein M. Miksa** csődtömegéhez leltározott 1245 kor. 67 fill. értéket képviselő cselekvő követelések, 87 koronára becsült házi butorokból álló ingóságok, közadós lakásán, Sip-utca 6. sz. háznál **1905. évi március 22-én d. e. II órakor** megtartandó árverésen, készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is elfognak adadni.

Nyiregyháza, 1905. márc. 10-én.
Oláh Gyula,
bir. végreh.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a **Cozaporból**. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozapor többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert a esodahatása ellenszenvenessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A Coza oly esendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtli mi okozta javulását.

Coza a családok ezreit békitette ki ismét. sok sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatalembert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet mely a Cozapor tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irással telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhesen biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

Képviselőink kik szerűnket raktáron tartják és kik bárkinek díjmentesen egy könyvet adnak a következők: **Nagy Kálmán** gyógyszerész ur.

Minden kérdést próbát és könyvet illetőleg Nyiregyháza, kívül lakok egyenesen Londonba intézzék.

INGYEN PRÓBA 137 sz.

Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek.

(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérrel bérmentesítendőek).

COZA INSTITUTE

(Dept. 137).

62, Chancery Lane,
London, ANGLIA.

Szélhajtó és görcs-
csillapító

**Biebergeil-
Cseppek**

Étvágyat előidéző és emésztést elősegítő háziszser

Egy üveg ára 1 korona.

Két üvegnél kevesebb — utánvét 2 kor. 50 fillér — nem küldetik.

Megrendelhető:

Julius Bittner gyógyszerháza,

Gloggnitz (Nied.-Oest).

Kérjen csak
Selle & Kary's

FREDIN

legjobb tisztítószert mindenféle
sárga és fekete cipőhöz.

Különösen ajánlható

Boxcalfs-, Oscaria-, Chevraux- és Lack
cipőknek.

Bécs, XII/I.

FERNOLENT-

fénymáz és **NIGRIN** czipőcréme
a világ legjobb tisztítószerei.
Gyönyörű fényt adnak és a
bőr tartósságát emelik.
Mindenütt kapható.

Alapított 1832-ben.

K. 2142/1905.

Hirdetés.

Nyiregyháza rendezett tanácsu város a belső piacán fekvő „Korona” szállodájára, mely áll 39 vendégszobából, bál és étteremből, vendéglős lakás, sörcsarnok, korema, kávéház és a hozzátartozó melléképületekből a folyó évi november hó 1-től kezdve 10 azaz tíz egymásután következő évre zárt írásbeli versenytárgyalást hirdet. Az árverési feltételek 19-ik pontjára is kiterjesztendő zárt ajánlatok, amelyhez az óvadék letéti elismervénye csatolandó, **folyó évi március hó 27-ik napjának déli 10 órájáig** a polgármesterhez adandók be. — Bérbe venni szándékozók kötelesek kinyilatkoztatni ajánlataikban, hogy az árverési feltételeket ismerik és azoknak pontjait magukra kötelezőknek tartják. — Az árverési feltételek a városi gazdasági tanácsosi hivatalban naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők s azoknak egy példánya átvehető. Vidéki érdeklődőknek a feltételek jelentkezés esetén posta útján azonnal megfognak küldetni.

Nyiregyháza, 1905. évi március hó 4-én.

Májerszky Béla,
polgármester.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH^{LD}
Budapest, Váci-körút 63.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóheré-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és milder egyéb gazdasági gépek.

Képviselőlet és bizományi raktár:

Májerszky Barnabás gépgyárosnál

Nyiregyházan.